

Biz bazar iqtisadiyyatını vergi yolu ilə tənzimləməliyik.

Heydər ƏLİYEV

Vergilər

№ 36 (726) ■ 17 sentyabr 2014

www.vergiler.az

Qiyməti: 40 qəp.

Beynəlxalq müdafiə sənayesi – «ADEX 2014» sərgisi

Sentyabrın 11-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev ölkəmizdə və regionda ilk dəfə keçirilən Beynəlxalq müdafiə sənayesi – «ADEX 2014» sərgisi ilə tanış olub.

Dövlətimizin başçısına məlumat verilib ki, «ADEX 2014»də 168 adda məmulat nümayiş etdirir. Beynəlxalq müdafiə sənayesi sərgisində dünyanın 34 ölkəsindən 200 şirkət və 22 rəsmi nümayəndə heyəti iştirak edir. Sərgiyə 37 şirkətlə qatılan Azərbaycan irimiqyaslı ekspozisiyası ilə fərqlənir.

Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev əvvəlcə Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin stendinə baxıb. Dövlətimizin başçısına müdafiə sənayesi məhsulları haqqında məlumat verilib. Bildirilib ki, Hazırda Müdafiə Sənayesi Nazirliyi hərbi texnika, silah, mühəndis texnikası, ehtiyat hissələri, döyüş sursatları və digər müdafiə təyinatlı məhsulların istehsalı üzrə fəaliyyət göstərir. Nazirliyin tabeliyində 5 istehsalat birliyi və 2 elmi tədqiqat institutu var. Nazirlik istehsal olunan məhsulların xarici ölkələrə ixracını həyata keçirir. Hazırda nazirlik dünyanın bir sıra qabaqcıl ölkələri ilə hərbi-texniki sahədə əməkdaşlıq edərək müxtəlif müdafiə təyinatlı məhsulların istehsalı istiqamətində layihələr icra edir.

Dövlətimizin başçısı sərgidə iştirak edən xarici ölkələrin pavilyonlarında da olub. Sərgidə iştirak edən Fransanın dəniz müdafiəsi üzrə dünyada lider şirkətlərdən olan «DCNS Group» şirkəti dənizçiliklə bağlı tikinti sahələrində və hərbi dəniz bazaları üçün xidmət şəbəkəsi yaradır. Türkiyə sərgidə bir neçə şirkətlə təmsil olunur. «Roketsan» şirkəti sistem mühəndisliyi vasitəsilə sifarişçi tələbləri əsasən uyğunlaşdırılan və fərdi tələblərə uyğunlaşdırılan sistemlərin layihələndirilməsi və istehsalı ilə məşğuldur. 1975-ci ildən fəaliyyətdə olan «Aselsan» şirkəti isə hərbi rabitə, radar, radioelektron, elektro-optik, navigasiya və aviasiya elektron avadanlıqları, silah, çoxfunksiyalı məlumat idarəetmə sistemi və digər yüksək texnologiyalar təklif edir.

Ukraynanın «Ukröboronprom» Dövlət Konserni də bu sərgidə yüksək səviyyədə iştirak edir. Ukrayna hərbi-sənaye kompleksinə daxil olan 134 müəssisəni özündə birləşdirən şirkət hərbi və xüsusi təyinatlı məhsulların ixracı və idxalı ilə məşğuldur. Polşanın pavilyonu da təklif olunan məhsulların zənginliyi ilə seçilir. Bu ölkənin «Armaments Group» şirkətlər qrupu müdafiə vasitələrinin istehsalı üzrə ən böyük müəssisələrdən biridir və hazırda milli təhlükəsizlik sisteminin və bütün Polşa iqtisadiyyatının inkişafında mühüm rol oynayır.

İsrail şirkətləri Azərbaycan Beynəlxalq müdafiə sənayesi sərgisində yüksək səviyyədə təmsil olunur. Bu ölkənin «Plasan» şirkəti taktiki döyüş maşınları, təyyarələr, vertolyotlar və fərdi mühafizə üçün texnika, «Rafael» şirkəti isə hava, quru, dəniz və

kosmosda istifadə üçün yüksək texnologiyalı müdafiə sistemlərinin geniş çeşidini təklif edir. «Israel Weapon Industries» şirkəti də öz məhsulları ilə maraqlıdır.

Belarus Respublikası sərgidə 7 şirkətlə təmsil olunur. «AGAT-Control Systems» şirkətinin istehsal etdiyi məhsullar quru qoşunları, hərbi hava qüvvələri və hava hücumlarından müdafiə üzrə döyüşün idarə edilməsi sistemlərinin istehsalı ilə məşğuldur. Bu ölkənin sərgidə iştirak edən digər şirkətləri də müdafiə sənayesi üzrə yüksək texnologiyaları təqdim edirlər.

Sərginin əsas iştirakçılarından olan Rusiya Federasiyası «ADEX 2014»ə 14 şirkətlə qatılıb. «Rosoboronexport» dünya silah bazarının liderlərindən biridir və RF-nin illik silah satışının 80 faizini təmin edir. Dünyanın 70-dən çox ölkəsi ilə hərbi-texniki əməkdaşlıq edən Rusiyanın sərgidə təmsil olunan digər şirkətləri də müdafiə sənayesi sahəsində yüksək texnologiyalı

məhsullarını nümayiş etdirirlər.

Cənubi Afrika Respublikasının «Paramount» şirkəti müdafiə və təhlükəsizlik üzrə innovasiya sahəsində dünya lideridir. Sərgiyə 6 şirkətlə qatılan Çin də müdafiə sənayesi sahəsində yüksək texnologiyalı məhsullarını nümayiş etdirir. Bu ölkənin «CETC» şirkəti əsasən elektron komponentlərin və elektron avadanlıqların istehsalı ilə məşğuldur. Dünyanın 100-dən çox ölkəsində iş quran şirkət hazır məhsullar çeşidinin yüksək səviyyəsi ilə seçilir.

Sərgi ilə tanışlıq zamanı Prezident İlham Əliyevə Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin tabeliyində olan müəssisələrdə istehsal edilən ən son model tapança hədiyyə edilib. Sonra dövlətimizin başçısı sərginin «Baku Expo» Mərkəzinin həyətində təşkil olunan digər hissəsinə baxıb. Burada əsasən çöl-səhra şəraitində, hərbi hava qüvvələrində istifadə olunan texnika, silah-sursat nümayiş etdirilib.

Yeni tədris ilinə yeni məktəblər...

«Bilik Günü»ndə Bakının Xəzər rayonunun Şağın qəsəbəsindəki Füzuli Gözəlov adına 124 nömrəli tam orta məktəb üçün yeni inşa edilən binanın açılışı olub. Prezident İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva mərasimdə iştirak ediblər.

Azərbaycan Prezidentinə məlumat verilib ki, qısa vaxtda müasir tikinti standartlarına uyğun inşa olunan məktəb indi 1560 şagird yerlidir. Yeni tədris ilindən məktəb bir növbəli olacaq. 65 sinif otağının hamısı zəruri avadanlıq və əyani vəsaitlərlə təchiz olunub. Məktəbdə 4 informatika kabinet, fənn laboratoriyaları yaradılıb. Fizika, kimya və biologiya laboratoriyalarının hamısı müasir tədris vasitələri ilə təmin edilib. Uşaqlar üçün hər cür şəraiti olan yeməxanə və müxtəlif tədbirlərin keçirilməsinə imkan verən akt zalı qurulub.

Dövlətimizin başçısına yeni dərslərdə tədrislə bağlı məlumat da verilib. Bildirilib ki, builki tədris ilində Azərbaycanda 139 mindən çox uşaq birinci sinfə gedir. Bu il ilk dəfə olaraq Azərbaycanda maksimum sayda – 271 adda 7,8 milyon ədəd dərslik çap olunub. 2014-2015-ci tədris ilində 1692 gənc müəllim də ilk dəfə sinfə daxil olaraq öz vəzifələrinin icrasına başlayır. Bu müəllimlər təhsil sahəsində ilk dəfə olaraq «Müəllim andı» içdikdən sonra fəaliyyət göstərəcəklər.

Sonra Prezident İlham Əliyev məktəbin kollektivi və Şağın qəsəbəsi ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşüb. Dövlətimizin başçısı son illər ölkəmizdə təhsil müəssisələrinin tikintisi, təmir və bərpa ilə əlaqədar görülən işləri yüksək qiymətləndirib, yeni məktəblərdə təhsilin keyfiyyətinin artdığını diqqətə çatdırıb. «Tikilən və təmir olunan bütün məktəblər ən yüksək səviyyədədir. Bu il Bakıda 30-a yaxın məktəb təmir olunub, tikilib, istifadəyə verilib. Ölkə üzrə isə bu il 178 məktəb təmir edilib və tikilibdir. Hər il bu proses uğurla gedir. Son on il ərzində Azərbaycanda 2900 məktəb tikilib və təmir edilib. Ümumiyyətlə isə ölkəmizdə 4500 məktəb vardır».

Azərbaycan Prezidenti onu da vurğulayıb ki, bütün uşaqlar yaxşı məktəblərdə oxumalıdır, müəllimlər yaxşı məktəblərdə dərslər deməlidirlər: «Belə məktəblərin tikintisi əlbəttə ki, dövlətimizin gücünü göstərir. Bu gün inkişafda olan Azərbaycan təhsil sahəsinə çox böyük diqqət ayırır. Dövlət siyasəti aparılır. İlk növbədə, təhsil sisteminin maddi-texniki bazası möhkəm olmalıdır. Bizim əsas istəyimiz odur ki, təhsilin keyfiyyəti artсын. Burada, əlbəttə ki, aparılan islahatların böyük rolu var. Bu islahatlar aparılır. Əminəm ki, yaxın gələcəkdə artıq gözəl nəticələr də olacaqdır».

Əməkdaşlığın gələcək inkişafı üçün güclü potensial mövcuddur

Azərbaycan Respublikasına rəsmi səfərə gələn Malayziyanın Baş naziri Mohamad Najib Tun Abdul Razakın sentyabrın 12-də rəsmi qarşılanma mərasimi olub. Prezident İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva Malayziyanın Baş naziri Mohamad Najib Tun Abdul Razakı və xanımı Datin Paduka Seri Rosmah Mansoru qarşılayıblar.

Həmin gün Prezident İlham Əliyevin və Malayziyanın Baş naziri Mohamad Najib Tun Abdul Razakın təkbətək görüşü olub. Görüşdə ikitərəfli münasibətlərimizin müxtəlif sahələrdə inkişafından məmnunluq ifadə edilib, ikitərəfli, beynəlxalq və qarşılıqlı maraqlı digər məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Sonra hər iki ölkənin nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə geniş tərkibdə görüş olub. Dövlətimizin başçısı Malayziyanı Azərbaycan üçün yaxın dost və tərəfdaş ölkə adlandıraraq əməkdaşlığın gündəliyinin geniş olduğunu diqqətə çatdırıb. Görüşdə ikitərəfli əlaqələrin mühüm məsələlər – siyasi, enerji təhlükə-

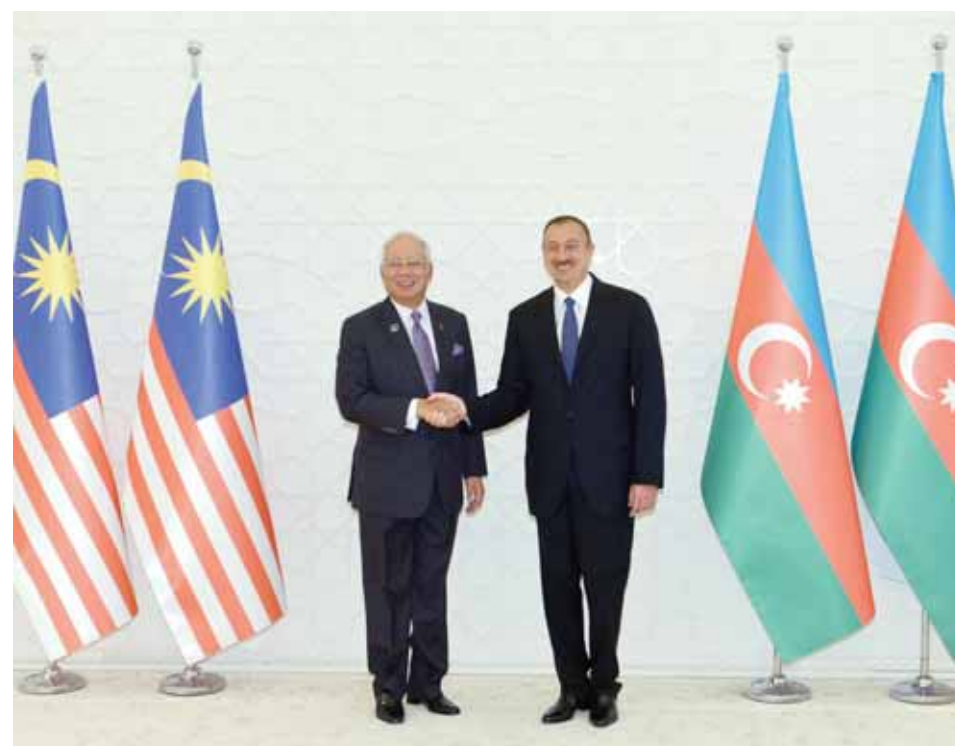
sizliyi və regional təhlükəsizlik ilə bağlı müzakirələr aparılacağı vurğulanıb.

Malayziyanın Baş naziri Mohamad Najib Tun Abdul Razak isə bildirib ki, ölkələrimiz arasında çox müsbət münasibətlər var: «Biz bu münasibətlərə əsasən əməkdaşlığın bir çox sahələrini aşkar edə bilirik. Hesab edirəm ki, bunun əsasını Sizin ölkəmizdə neft və qaz sahəsində əməkdaşlıq təşkil edəcəkdir».

Sonra Azərbaycan-Malayziya sənədlərinin imzalanması mərasimi olub. Azərbaycan Respublikası ilə Malayziya arasında dostluq münasibətləri və tərəfdaşlıq haqqında Birgə Bəyannaməni Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Malayziyanın Baş naziri Mohamad Najib Tun Abdul Razak imzalayıblar. Həmin gün, Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti və Malayziyanın «Petroleum Nasional Berhad» şirkəti arasında neft və qaz sektorunda əməkdaşlıq üzrə Anlaşma Memorandumu, Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Malayziya Hökuməti arasında diplomatların təlimi sahəsində əməkdaşlıq üzrə Anlaşma

Memorandumu imzalanıb.

Sənədlərin imzalanması mərasimindən sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Malayziyanın Baş naziri Mohamad Najib Tun Abdul Razak mətbuatı birgə bəyannatlarla çıxış ediblər. Prezident İlham Əliyev bildirib ki, Azərbaycan və Malayziya arasında əməkdaşlığın inkişafı üçün güclü potensial var. Malayziyanın Baş nazirinin səfəri siyasi təmaslarımızı gücləndirəcəkdir: «Bizim beynəlxalq təsisatlar çərçivəsində də çox müsbət əməkdaşlığımız var, xüsusilə də BMT, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı və digər təşkilatlarda. Mən Malayziyaya minnətdarlığımı bildirirəm ki, bu ölkə Dağlıq Qarabağ məsələsində çox qətiyyətli mövqe tutur və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini daim müdafiə edir. Bu, beynəlxalq hüquqa uyğun olan bir mövqedir və bizim əməkdaşlığımızı, qarşılıqlı maraqlarımızı əks etdirir». İqtisadi əlaqələrdən danışıq Azərbaycan Prezidenti Malayziya şirkətləri ilə azərbaycanlı iş adamlarının qarşılıqlı şəkildə sərmayə yatırmasının vacibliyini qeyd edib.

Malayziyanın Baş naziri öz bəyannatında Azərbaycanla bir çox sahələrdə uğurlu əməkdaşlığın qurulacağına, xüsusilə də neft və qaz sahəsində yaxından əməkdaşlıq ediləcəyinə əminliyini ifadə edib: «Malayziya şirkətlərinin xüsusilə infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsində böyük təcrübəsi var. Tikinti,

emal sənayesi, elektronika avadanlığı istehsal sahələrində böyük təcrübəyə malik olan şirkətlərimiz var. Əminəm ki, gələcəyimiz çox uğurlu olacaq. Müzakirə etdiyimiz məsələlər bu səfərdən sonra qısa müddətdə praktiki nəticələrini verəcək və ümid edirəm ki, bunun çox gözəl nəticələri olacaqdır».

2 Vergilər naziri Litva səfirini qəbul etmişdir

3 Sənədsiz evlərin sənədləşdirilməsi ilə bağlı hüquqi baza hazırlanır

4 Azərbaycanda elektron ticarət dövriyyəsinin həcmi artıb

5 Kreditlər internet vasitəsilə ödəniləcək

Vergilər naziri Fazil Məmmədov Litva səfirini qəbul etmişdir

Sentyabrın 11-də vergilər naziri, 2-ci dərəcəli dövlət vergi xidməti müşaviri Fazil Məmmədov Litvanın ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Valdas Lastauskası qəbul etmişdir.

F.Məmmədov cənab V.Lastauskası salamlayaraq onu yeni təyinat münasibətilə təbrik etmiş və gələcək fəaliyyətində uğurlar arzulamışdır. Vergilər naziri ölkələrimiz arasında əlaqələrin ildən-ildən artan xətlə inkişaf etdiyini, hazırda Litva və Azərbaycan arasında bütün sahələrdə yüksək siyasi və iqtisadi münasibətlər formalaşdığını qeyd etmişdir. Bildirilmişdir ki, hər iki ölkə rəhbərlərinin verdiyi siyasi dəstək son illər iqtisadi, mədəni və ictimai sahələrdə də əlaqələrin dərinləşdirilməsinə imkan vermişdir. Xüsusilə təhsil, mədəniyyət və idman sahələrində əlaqələrin intensivləşdiyi, iqtisadi sahədə qarşılıqlı marağ doğuran bir sıra layihələrin həyata keçirildiyi vurğulanmışdır.

F.Məmmədov ölkələrimizin çox-tərəfli formatda, beynəlxalq təşkilatlarda birgə fəaliyyət sahəsində və Avropa İttifaqının «Şərq tərəfdaşlığı» Proqramı çərçivəsində də çox səmərəli əməkdaşlıq etdiyini yüksək dəyərləndirmiş, Avropa Şurası və ATƏT çərçivəsində Azərbaycanın verdiyi dəstəyə görə Litva hökumətinə təşəkkürünü bildirmişdir.

Vergilər naziri son illər ölkəmizdə bütün sahələrdə ciddi nailiyyətlər əldə olunduğu barədə qonağa məlumat verərək, bu uğurların əsasında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında həyata keçirilən düşünülmüş iqtisadi siyasətin dayandığını bildirmişdir.

Səmini qəbuldan məmnunluğunu ifadə edən cənab V.Lastauskas Litvanın Azərbaycanla əlaqələrə mü-

hüm əhəmiyyət verdiyini, mütəmadi olaraq hər iki ölkənin yüksək səviyyəli nümayəndə heyətlərinin səfərlərinin təşkil olunduğunu diqqətə çatdıraraq, mövcud əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün diplomatik fəaliyyəti dövründə səylə çalışacağını bildirmişdir. O qeyd etmişdir ki, Bakıya gəldiyi gündən özünü çox rahat hiss edir və burada insanların onun ölkəsinə gözəl münasibətinin şahidi olmuşdur.

Görüşdə vergilər naziri F.Məmmədovun həmsədr olduğu Azərbaycan və Litva arasında İkitərəfli Əməkdaşlıq üzrə Hökumətlərarası Komissiyanın fəaliyyəti barədə fikir mübadiləsi aparılmış, ötən il keçirilmiş iclasda qəbul olunmuş qərarların icra vəziyyəti, komissiyanın bu ilin oktyabr ayında Şəmkir şəhərində keçiriləcək 4-cü iclasına hazırlıq gedişi müzakirə olunmuşdur.

Səfir V.Lastauskas Hökumətlərarası Komissiyanın fəaliyyətini yüksək qiymətləndirmiş, məhz bu fəaliyyət nəticəsində son 5 il ərzində

ölkələrimiz arasında ticarət dövriyyəsinin artdığını, digər sahələrdə də əlaqələrin intensivləşdiyini bildirmişdir. O, Hökumətlərarası Komissiyanın növbəti iclasının Şəmkir şəhərində keçirilməsinə də müsbət bir təcrübə olduğunu, bunun komissiyanın Litva tərəfdən olan üzvlərinin Azərbaycanın regionlarının inkişafı ilə yaxından tanış olmasına imkan verəcəyini qeyd etmişdir.

Görüşdə ölkələrimiz arasında əlaqələrin bundan sonra da inkişaf etdirilməsi üçün böyük potensial olduğunu vurğulanmış, növbəti Azərbaycan-Litva biznes forumunun keçirilməsi ilə bağlı Litva hökumətinin təklifləri, Şəmkir şəhəri ilə Litvanın Şaulyay şəhəri arasında qardaşlaşmış şəhərlər münasibətlərinin yaradılması haqqında Niyət Protokolunun imzalanması imkanları, habelə iki ölkə arasında əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsi ilə bağlı digər məsələlər də müzakirə olunmuşdur.

«Dövlət rüsumunun tutulması haqqında hesabat» forması və tərtib edilməsi qaydası təsdiq olunmuşdur

Məlum olduğu kimi, «Dövlət rüsumu haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa dəyişikliklərə müvafiq olaraq aktuari şəhadətnaməsinin verilməsi dövlət rüsumu tutulan hallara aid edilmişdir. Dəyişikliklərə əsasən, Vergilər Nazirliyi haqqında Əsasnamənin 15.1, 15.11 və 15.15-ci bəndlərinə uyğun olaraq, «Dövlət rüsumunun tutulması haqqında hesabat» forması və onun tərtib edilməsi qaydası təsdiq edilmişdir. Vergilər nazirinin 11.09.2014-cü il tarixli müvafiq əmrinə əsasən, «Dövlət rüsumunun tutulması haqqında hesabat» forması və onun tərtib edilməsi qaydası təsdiq edilmişdir. Bununla da vergilər nazirinin 03.02.2014-cü il tarixli əmri ilə təsdiq edilmiş «Dövlət rüsumunun tutulması haqqında hesabat» forması və onun tərtib edilməsi qaydası qüvvədən düşmüş hesab olunmuşdur.

Dəyişikliklərə uyğun ola-

raq, Vergilər Nazirliyinin İnformasiya texnologiyaları və proqram təminatı şöbəsinə, eləcə də İqtisadi təhlil və sahibkarlıq subyektlərinin dövlət qeydiyyatı Baş İdarəsinə hesabat forması və tərtib edilməsi qaydasına əsasən, AVİS-də və Bəyannamə Tərtibatı Proqramında müvafiq dəyişikliklər aparılması tapşırılmışdır. Həmçinin, Vergi ödəyicilərinə xidmət Baş İdarəsinə «Dövlət rüsumunun tutulması haqqında hesabat» forması və tərtib edilməsi qaydasının nazirliyin internet sahifəsində yerləşdirilməsinin təmin olunması və vergi ödəyicilərinin məlumatlandırılması üçün müvafiq işlərin həyata keçirilməsi barədə tapşırıqlar verilmişdir. Nazirliyin Analitik-informasiya şöbəsinə isə hesabat forması və tərtib edilməsi qaydası haqqında məlumatların kütləvi informasiya vasitələrində işıqlandırılması və müvafiq təd-

birliyin həyata keçirilməsi tapşırılmışdır.

Vergilər Nazirliyinin bütün struktur vahidləri və bölmələri 2014-cü ilin 3-cü rübünün hesabat dövründən başlayaraq «Dövlət rüsumunun tutulması haqqında hesabat» vergilər nazirinin müvafiq əmri ilə təsdiq olunmuş formada qəbul edəcəklər. Dəyişikliklərə uyğun olaraq, hesabatlar dövlət rüsumunun tutulmasına və büdcəyə ödənilməsinə məsul şəxslər tərəfindən cari hesabat rübündən sonrakı ayın 20-dək vergi orqanına təqdim olunacaq. Hesabat doldurularkən qaralamalar və düzəlişlərə yol verilməsi qadağan edilmişdir. Təqdim olunmuş hesabatda aparılan hesablamalardakı riyazi səhvlər vergi orqanı tərəfindən düzəldilməklə xüsusi proqram vasitəsi ilə düzgün hesablanmış rüsum məbləği birbaşa baza göstəriciləri ilə daxil ediləcək.

Borclu vergi ödəyicilərinin əmlakı siyahıya alınmışdır

Bakı Şəhər Vergilər Departamentinin Vergi borclarının alınması idarəsinin əməkdaşları tərəfindən bir sıra borclu vergi ödəyicilərinin əmlakı siyahıya alınması tədbirləri həyata keçirilmişdir.

Bakı şəhəri, Sabunçu rayonu, Bakıxanov qəsəbəsi, S.Cabarov küçəsi, ev 26 ünvanda yerləşən, fiziki şəxs Koçetova Larisa Aleksandrovnaya məxsus uşaq-oyluncu mərkəzinin fəaliyyəti vergi orqanları tərəfindən araşdırılarkən onun 8307 manat məbləğində vergi borcunun yarandığı müəyyən edilmiş, bu barədə vergi ödəyicisinə bildiriş göndərilə də borc məbləği qanunvericilikdə nəzərdə tutulan müddətdə ödə-

nilməmişdir. Vergi Məcəlləsinin 89-cu maddəsinə əsasən, yaranmış vergi borcunun ödənilməsinə təmin etmək məqsədilə obyektə əmlakın siyahıya alınması haqqında qərar çıxarılmış, 9500 manat dəyərində əyləncə attraksionları və ləvazimatları müvafiq qaydada siyahıya alınmışdır.

Daha bir obyektə - Nəsimi rayonu, Kərpic küç., ev 16 ünvanda yerləşən, fiziki şəxs Ağayev Çingiz Cəbrayıl oğluna məxsus adlanan alkoqollu içkilərin və bütün məmulatların satışı üzrə ixtisaslaşmış «Texas» mağazasında da əmlakın siyahıya alınması tədbirləri həyata keçirilmişdir. Müəssisənin 2320 manat məbləğində vergi borcunun ödənilməsinin təmin edilməsi məq-

sədilə obyektə 2750 manatlıq spirtli içki və bütün məmulatları müvafiq qaydada siyahıya alınmışdır.

Vergi əməkdaşları tərəfindən Səbail rayonu, A.Məmmədov küçəsi, ev 89 ünvanda yerləşən, «Morrison & Smith Inc» şirkətinin Azərbaycan Respublikasındakı filialının 4162 manat məbləğində borcunun ödənilməsinin təmin edilməsi məqsədilə müəssisəyə məxsus olan «Redruf» qonaq evində əmlakın siyahıya alınması tədbirləri həyata keçirilmişdir. Vergi borcunun əsas hissəsi şirkətin filialı tərəfindən yerində ödənilməyindən, qonaq evindəki 1250 manat dəyərində məişət avadanlıqları müəyyən olunmuş qaydada siyahıya alınmışdır.

Vergilər Nazirliyinin nümayəndə heyəti Türkiyədə olmuşdur

26-28 avqust tarixlərində Vergilər Nazirliyinin nümayəndə heyəti Türkiyə Respublikasının paytaxtı Ankara şəhərinə dəvət edilmişdir. Səfərdə əsas məqsəd elektron ticarətin vergiyə cəlb olunması, elektron qaimənin tərtibi, elektron mühasibatlığın aparılması prinsipləri və vergi borclarının alınmasında effektiv üsullardan istifadə edilməsi sahəsində təcrübə mübadiləsi olmuşdur.

Elektron qaimənin tərtibində böyük irəliləyişlər əldə edən Türkiyə

Respublikasının təcrübəsinin öyrənilməsi və onun tərtibi imkanlarının müəyyən olunması Vergilər Nazirliyi üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb etmişdir. Bu sahədə öyrənilən təcrübə elektron qaimənin tərtibi zamanı istifadə olunacaqdır.

Tədbirdə, eyni zamanda, respublikamızda vergi borclarının alınması sahəsində müxtəlif metodların tətbiqi edilməsi və bu sahənin təkmilləşdirilməsi məqsədilə Türkiyənin bu sahədəki təcrübəsi öyrənilmişdir. Gələcəkdə respublikamızın vergi sistemində bu təcrübələrdən

istifadə etməklə müvafiq təkmilləşdirmələr aparılacaqdır.

Tədbirdə Vergilər Nazirliyinin Vergi borclarının alınması işinin təşkilat idarəsinin rəisi Tural Quliyev, Vergi siyasəti və strateji araşdırmalar Baş İdarəsinin Strateji araşdırmalar idarəsinin rəisi Telman Hüseyinli, Operativ nəzarət idarəsinin Operativ nəzarətin təşkili şöbəsinin rəisi Vahid İsayev, 2 saylı Ərazi Vergilər Departamentinin Operativ nəzarət şöbəsinin böyük dövlət vergi müfəttişi Zaur Məmmədov təmsil edilmişlər.

Təcrübə mübadiləsi aparılmışdır

Sinqapur Daxili Gəlişlər Xidmətinin dəvəti ilə sentyabrın 3-4 tarixlərində Sinqapurda «Vergi saxtakarlığına qarşı təhqiqat aləti - Forensic», «Vergi boşluğu», «Risklərin təhlili», «İnsan resurslarının idarə edilməsi» mövzularında təcrübə mübadiləsi keçirilmişdir.

Təcrübə mübadiləsinin aparılmasında əsas məqsəd qeyd olunan sahələrdə Sinqapur Daxili Gəlişlər Xidmətinin uğurlu təcrübəsinin öyrənilməsi və Vergilər Nazirliyinin gələcək fəaliyyətində bu təcrübənin tətbiqi imkanlarının araşdırılması olmuşdur.

Tədbirdə Təhqiqatlar və Forensic şöbəsinin

rəisi Cuanq Vei, Risklər şöbəsinin əməkdaşı Zander Pek təqdimatlarla çıxış etmişlər.

Təcrübə mübadiləsində Azərbaycan tərəfdən Vergilər Nazirliyinin İnsan resursları idarəsinin rəisinin 1-ci müavini Əli Həsənov, İqtisadi təhlil və sahibkarlıq subyektlərinin dövlət qeydiyyatı Baş İdarəsinin şöbə rəisi Fərid Cəbrayıl, Elektron audit, insan resursları və informasiya texnologiyaları sahələrinin modernizasiyası məsələləri üzrə müşavir xidməti bölməsinin rəisi Telman Məmmədov və Beynəlxalq münasibətlər idarəsinin Beynəlxalq təcrübələr və innovasiyalar şöbəsinin əməkdaşı Tural Bayev iştirak etmişlər.

Gömrük yığımlarından dövlət büdcəsinə daxil olmalar

Azərbaycanın gömrük xidmətində vahid avtomatlaşdırılmış idarəetmə sisteminin (VAİS) istifadəyə verilməsi, məlumatların yoxlanılması və emalı, yeni proqram təminatlarının yaradılması, korporativ şəbəkənin genişləndirilməsi, ölkənin xarici ticarətinin təhlilinin aparılması və gömrük statistikasının təkmilləşdirilməsi sahəsində bir sıra mühüm əhəmiyyət kəsb edən işlər həyata keçirilmişdir.

Bu günlərdə Dövlət Gömrük Komitəsinin (DGK) fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi layihəsinin reallaşdırılması müddətindənin uzadılması və büdcəsinin artırılması haqqında DGK-nın sədri Aydın Əliyev və BMT-nin Azərbaycandakı rezident əlaqələndiricisi Antonius Broek tərəfindən saziş imzalanıb. İmzalanma çərçivəsində Hava Nəqliyyatında Baş Gömrük İdarəsinin «Hədəf» Mərkəzinin və Azərbaycanın gömrük ərazisi üzrə tranzit yüklərin daşınması və idarə edilməsinin avtomatlaşdırılması nəzarət sisteminin yaradılması layihələrinin təqdimatı keçirilib. A.Əliyevin sözlərinə görə, bu layihələri BMT-nin İnkişaf Proqramı Azərbaycan hökuməti ilə birgə maliyyələşdirir. Həmin layihələ-

rin reallaşdırılmasına müvafiq olaraq 520 min və 620 min manat vəsait ayrılıb.

Qeyd edək ki, Dövlət Gömrük Komitəsi BMT-nin İnkişaf Proqramı ilə 1999-cu ildən «Azərbaycanın Dövlət Gömrük Komitəsinin məlumatların ötürülməsi şəbəkəsinin yaradılması və potensialının gücləndirilməsi» layihəsi çərçivəsində əməkdaşlıq edir.

2014-cü ilin yanvar-avqust aylarında gömrük rüsumları və vergilərin yığılması hesabına dövlət büdcəsinə 1.001,37 milyon manat vəsait köçürülüb ki, bu da illik proqnozdan 65,9 faizni təşkil edir. Ötən ilin analoji dövrü ilə müqayisədə gömrük yığımlarından dövlət büdcəsinə daxil olmalar 12,8 faiz artıb. Yanvar-avqust aylarında gömrük rüsumlarından dövlət büdcəsinə daxil olmalar 275,84 milyon manat, idxal edilən malların əlavə dəyər vergisi 677,08 milyon manat, aksizlər 37,73 milyon manat, yol vergisi isə 10,72 milyon manat təşkil edib. DGK-nın xətti ilə 2014-cü il üzrə ayırmaların proqnozu 1,52 milyard manat həcmində müəyyən edilib.

Fəxriyyə İKRAMQIZI

Vergi ödəyicilərinin nəzərinə!

Hörmətli vergi ödəyiciləri!

Əmək müqaviləsinin bağlanması, ona dəyişiklik edilməsi və ya xitam verilməsi Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin elektron informasiya sistemində (www.e-gov.az, www.mlsp.gov.az) qeydiyyatdan keçirildikdən sonra hüquqi qüvvəyə minir. Bunun üçün işəgötürənlərin və ya onların nümayəndələrinin gücləndirilmiş elektron imzası, o cümlədən "ASAN İmza" sını olmalıdır.

Vergi ödəyiciləri "ASAN İmza" sertifikatını əldə etmək üçün "ASAN İmza" sim kartını Azərbaycanın hər üç mobil operatorundan 18 manat ödəməklə əldə edə və vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərinə yaxınlaşmaqla müvafiq sertifikatı ala bilərlər. Bundan sonra əmək müqavilələri elektron sistemə daxil edilir.

Vergilər Nazirliyi bildirir ki, işəgötürənlər tərəfindən əmək müqaviləsi (kontraktı) hüquqi qüvvəyə minmədən fiziki şəxslərin hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsi Vergi Məcəlləsinin 58.10-cu, İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 53.1-ci və Cinayət Məcəlləsinin 162-1-ci maddələri ilə müəyyən edilmiş məsuliyyətə səbəb olur.

Nəzərinizə çatdırırıq ki, vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərinə müraciət etməklə, ödənişsiz qaydada əmək müqavilələrinizi elektron sistemə daxil edə bilərsiniz.

Əlavə məlumat www.taxes.gov.az və www.e-gov.az saytlarından, vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərindən və "195" Çağrı Mərkəzindən əldə edə bilərsiniz.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI VERGİLƏR NAZİRLİYİ

Sənədsiz evlərin sənədləşdirilməsi ilə bağlı hüquqi baza hazırlanır

Qanunsuz evlərin sənədləşdirilməsi ilə bağlı ən ciddi problem hüquqi bazanın tam formalaşmaması ilə bağlıdır. Bu istiqamətdə ciddi addımlar atılmasına zəmin yaratmaq üçün Prezident İlham Əliyev ötən ay fərdi yaşayış evlərinin tikintisi və digər məqsədlər üçün bələdiyyələr tərəfindən ayrılan torpaq sahələri ilə bağlı yeni fərman imzalayıb.

Fərmana əsasən, «Aqrar islahatların həyata keçirilməsini təmin edən bəzi normativ-hüquqi aktların təsdiq edilməsi barədə» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1997-ci il 10 yanvar tarixli 534 nömrəli fərmanında dəyişikliklər edilib. Bununla «Torpaqların alqı-satqısı Qaydaları»nda qanunsuz torpaq sahələrinin sənədləşdirilməsi üçün hüquqi baza yaradılıb. Dəyişikliyə əsasən, fərdi yaşayış evinin tikintisi üçün torpaq sahələrinin bələdiyyələr tərəfindən bilavasitə ayrılması «Bələdiyyə torpaqlarının ayrılmasına dair sənədlərin hazırlanması və razılaşdırılması qaydaları haqqında Əsasnamə»nin 23-cü maddəsi ilə müəyyən edilmiş qaydada həyata keçiriləcək.

Bundan bir qədər əvvəl isə dövlət başçısı «Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında» Qanunu təsdiqləmişdir. Xatırladaq ki, Məcəllənin 69-cu maddəsi yaşayış məntəqələrinə yanaşı sahələrdə tikinti aparılmasının əsas texniki şərtlərini müəyyən edir. «Məlumatlandırma icraatı» adlanan 80-ci maddədə deyilir ki, mərtəbələrini sayı 3-dən, hündürlüyü 12 metrədən və aşırımlarının uzunluğu 6 metrədən çox olmayan yaşayış evlərinin tikintisi ilə bağlı məlumatlandırma icraatı həyata keçirilir və onların tikintisi üçün tikinti layihəsinin yalnız memarlıq-planlaşdırma bölməsinin hazırlanması tələb olunur. Barəsində məlumatlandırma icraatının tətbiq edildiyi yaşayış evlərinin tikintisinə isə icazənin alınması tələb olunmur: sadəcə, sifarişçi tikintiyə başlamazdan əvvəl bu barədə müvafiq icra hakimiyyəti orqanına məlumat verir və yaşayış evinin layihəsinin memarlıq-planlaşdırma bölməsinin icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən sifarişçiyə 3 ay müddətində layihəyə dair irad təqdim edilmədikdə sifarişçi tikinti işlərinə başlaya bilər.

Qanunsuz evlərin sənədləşdirilməsinə aid dəyişikliklərin əsas yekünü «Torpaq islahatı haqqında» Qa-

Bu, əmlak vergisinin yığılmasını tənzimləmək üçün mühüm addım olacaq

nunun və «Bələdiyyə torpaqlarının ayrılmasına dair sənədlərin hazırlanması və razılaşdırılması qaydaları haqqında Əsasnamə»nin üzünə düşür. Əvvəllər «Torpaq islahatı haqqında» Qanuna uyğun olaraq, bələdiyyə torpaqlarının vətəndaşlara və hüquqi şəxslərə satışı onların ərizələrinə əsasən, bələdiyyə orqanlarının qərarı ilə həyata keçirilirdi. Son dəyişikliklərdə isə qanunun bu tələbinə «bələdiyyələrin qərarı və tərəflər arasında müqavilə» sözləri əlavə olunub. Yəni vətəndaşlara və hüquqi şəxslərə satılmış torpaqların rəsmiləşdirilməsi üçün təkə yerli özünüidarə qurumlarının qərarı kifayət deyil, eyni zamanda tərsflər arasında fərdi müqavilələr də bağlanmalıdır.

Digər dəyişiklik ondan ibarətdir ki, fərdi yaşayış evinin tikintisi üçün torpaq sahəsinin bələdiyyələr tərəfindən bilavasitə ayrılması «Bələdiyyə torpaqlarının ayrılmasına dair sənədlərin hazırlanması və razılaşdırılması qaydaları haqqında» Əsasnamənin 23-cü maddəsi ilə müəyyən edilmiş qaydada həyata keçirilir. Həmin Əsasnamənin 10-cu bəndində deyilir ki, «Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında» Qanun qüvvəyə minənədək fərdi yaşayış və bağ evlərinin, qarajların, habelə sahibkarlıq fəaliyyətinin həyata keçirilməsi məqsədilə zəruri obyektlərin tikintisi üçün qeyri-qanuni istifadə edilən (yəni müvafiq qaydada rəsmiləşdirilməmiş torpaq sahələri) bələdiyyə torpaqlarının hüquqi və fiziki şəxslərdən geri alınması mümkün olmadığı hallarda həmin torpaq sahələri onların mülkiyyətinə, həmçinin bələdiyyənin ərazisində daimi yaşayan və eyni zamanda ən azı 5 il müddətində yaşayış yeri üzrə qeydiyyatda olan vətəndaşların

mülkiyyətinə fərdi yaşayış evlərinin tikintisi üçün torpaq sahəsinin ayrılması hərrac və ya müsabiqə keçirilmədən həyata keçirilir. Ancaq burada müəyyən istisnalar da var. Belə ki, bu torpaqlar elektrik, rabitə, su və digər kommunikasiya xətlərinin mühafizə zolağında olmamalıdır. Əsasnamənin 23-cü bəndində isə deyilir ki, ən azı 5 il müddətində yaşayış yeri üzrə qeydiyyatda olan vətəndaşlara hərrac və müsabiqələrdən kənar torpaq sahəsinin verilməsi hallarında bələdiyyə müvafiq icra hakimiyyəti orqanından daxil olmuş sənədlər əsasında 15 gündən gec olmamaqla bələdiyyənin növbəti iclasında torpağın mülkiyyəti ayrılması haqqında qərar qəbul edir. Bundan sonra 3 gün müddətində ərizəçiyə bildiriş göndərilir. Qərarda torpağın təyinatına uyğun olaraq bazar qiyməti nəzərə alınmaqla torpağın qiyməti və 60 gündən gec olmamaqla torpağın dəyərinin ödənilməsi müddəti müəyyən edilir. Göstərilən müddətdə ərizəçi ilə bələdiyyə arasında alqı-satqı müqaviləsi bağlanmadıqda və torpağın dəyəri ödənilmədikdə torpağın mülkiyyəti ayrılması haqqında qərar ləğv olunur.

Torpağın qiymətinin müəyyənəlməsinə gəlincə, bu, şəhərlərin və rayon mərkəzlərinin müvafiq zonasında və ya müvafiq kadastr qiyməti rayonlarına daxil olan inzibati rayonda fərqlidir.

Yeri gölmüşkən, fiziki şəxslərin əmlak və torpaq vergiləri yerli vergilərə aid edilir və bələdiyyələr tərəfindən yığılır. Ancaq bələdiyyələr torpaq və əmlak vergilərinin hesablanmasında və tam yığılmasında çətinlik çəkirlər. Bu çətinliklərin əsas səbəblərindən biri evlərin və torpaqların sənədləşdirilməməsi ilə bağlıdır. Çünki qeydiyyatız binalar əm-

lak statusu daşıyır.

Vergi Məcəlləsinə edilmiş son dəyişikliklərlə əsasən, əmlakın 30 kvadratmetrədən çox olan hissəsi vergidən azad olunacaq. Bu güzəşt yalnız yaşayış sahələrinə aid edilir, qeyri-yaşayış sahələrinə isə güzəşt nəzərdə tutulmayıb. Onu da qeyd edək ki, binanın şəhərin mərkəzində və mərkəzdən kənar yerdə yerləşməsi ilə bağlı 0,7-dən aşağı olmayan və 0,7-1,5-ə qədər əmsal tətbiq olunacaq.

Torpaq vergisi ilə bağlı dəyişiklik isə kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqlara deyil, Vergi Məcəlləsinin 206.3-cü maddəsində nəzərdə tutulan torpaq sahələrinə şamil edilir. Sənaye, tikinti, nəqliyyat, rabitə, ticarət-məişət xidməti və digər xüsusi təyinatlı yaşayış fondlarının həyətə sahələri və vətəndaşların bağ sahələrinin tutduğu torpaqlar üzrə yeni vergitutma mexanizmi müəyyən edilmişdir. Burada vergi dərəcələri torpağın sahəsinə (100 kvadratmetr) bağlıdır və təkə regionlar üzrə deyil, həm də 10 min kvadratmetr (1 hektar) sahədən asılı olaraq differensiallaşdırılıb.

Yaşayış fondları, həyətə sahələri və vətəndaşların bağ sahələrinin tutduğu torpaq sahələri 10 min kvadratmetrədən çox olmayan sahəsinin hər 100 kvadratmetrinə görə illik vergi Bakı şəhərində 0,6 manat, 10 min kvadratmetrdən yuxarı hissəsi üçün isə hər 100 kvadratmetrinə görə 1,2 manat müəyyən edilmişdir. Gəncə, Sumqayıt, Xırdalan şəhərləri və Abşeron rayonunun qəsəbə və kəndlərində müvafiq olaraq bu rəqəmlər 0,5 və 1 manat, digər şəhərlər və rayon mərkəzlərində 0,3 və 0,6 manat təşkil edəcək. Rayon tabeliyində olan şəhərlər, qəsəbələr və kəndlər üzrə hər 100 kvadratmetrə görə illik vergi 0,1 və 0,2 manat olacaq.

Kommersiya xarakterli (sənaye, tikinti, nəqliyyat, rabitə, ticarət-məişət xidməti və digər) xüsusi təyinatlı torpaqlar 10 min kvadratmetrədən çox olmayan sahəsinin hər 100 kvadratmetrinə görə illik vergi Bakı şəhərində 10 manat, 10 min kv.metrədən yuxarı hissəsi üçün isə hər 100 kvadratmetrinə görə 20 manat müəyyən edilmişdir. Gəncə, Sumqayıt, Xırdalan şəhərləri və Abşeron rayonunun qəsəbə və kəndlərində müvafiq olaraq bu rəqəmlər 8 və 16 manat, digər şəhərlər və rayon mərkəzlərində 4 və 8 manat təşkil edəcək. Rayon tabeliyində olan şəhərlər, qəsəbələr və kəndlər üzrə hər 100 kvadratmetrə görə illik vergi 2 və 4 manat olacaq.

Rəşad SADIQOV

Akif Musayev

Azərbaycan Respublikası vergilər nazirinin müşaviri

Vergi gəlirlərinin xərclərə adekvatlığı və sabitliyi

Büdcə xərcləri və gəlir hesablamaları, adətən, gözənilən ümumi milli məhsulun inkişaf sürəti (dərəcəsi), inflyasiya dərəcəsi və digər makroiqtisadi dəyişikliklərin səviyyəsini göstərən iqtisadi fərziyyələr çərçivəsində həyata keçirilir. Gəlir hesablamalarına makro dəyişikliklərin təsiri ilə yanaşı, vergi qanunlarında dəyişikliklərə olan davranış reaksiyalarını təxmin etmək və nəzərə almaq bacarığında mövcud olan çatışmazlıqlar da məhdudiyət yaradır.

Ümumilikdə hökumətin qəbul etdiyi vergi gəlirlərinin səviyyəsi vergi dərəcələri, vergi sisteminin və vergi inzibatchılığının səmərəliliyi və effektiv vergi dərəcəsi nəzərə alınaraq hesablanır. Tətbiq olunan vergilərdən daxilolmalar maliyyə ili ərzində hökumətin xərc ehtiyaclarının maliyyələşdirilməsi üçün yetərli olmalıdır. Başqa sözlə, vergi gəlirləri milli gəliri artırmalı və

Tətbiq olunan vergilərdən daxilolmalar maliyyə ili ərzində hökumətin xərc ehtiyaclarının maliyyələşdirilməsi üçün yetərli olmalıdır

eyni zamanda vergi sistemi də gəlir artımını təmin etmək üçün modernləşdirilməlidir. Bu modernləşmə həm iqtisadiyyatın izafi yükünün optimalaşdırılmasını, həm icbari xərclərin azaldılmasını, həm də əmələtəmə xərclərinin minimumlaşdırılmasını əhatə etməlidir.

Vergi gəlirləri xərcəmə ehtiyaclarını qarşılamaq üçün çatırsa, hökumət aktivlərinin satılmasını təmin etməli və ya pul çapını həyata keçirməli, yaxud da xarici ölkələrdən borc almalı, inkişaf proqramlarının həyata keçirilməsinə mane olan problemləri həll etməlidir. Ümumiyyətlə, bu tədbirlərin hamısı iqtisadiyyata zərər kimi xarakterizə olunur və nəticədə xüsusilə cəmiyyətin yoxsul və aztəminatlı qəsmətinə təsir edir. Məsələn, Mərkəzi Bankın borclanması və ya pul çapı inflyasiyaya səbəb ola bilər və zənginlərlə müqayisədə əhalinin kasıb və aztəminatlı təbəqəsinin nağd pul təsərrüfatlarında devalvasiya ilə müşayiət edilir. Buna görə də vergi sistemi çevik (üzən) olmalıdır, yəni vergi gəlirlərinin bərabər və ya ümumi milli məhsulda böyümənin daha yüksək səviyyəyə çatdırılmasını təşviq etməlidir. Bunu təmin etmək üçün hökumət iqtisadiyyatın inkişaf edən (artan) sektorlarına yönəlmiş elə vergi siyasəti yürütməlidir ki, vergitutma bazasının davamlı genişlənməsi təmin olunsun.

Vergi gəlirlərinin xərcəmə adekvatlığı dövlət ehtiyaclarının maliyyələşməsi üçün vacib olduğu kimi, maliyyə ili çərçivəsində həmin gəlirlərin sabitliyi hökumətin maliyyə siyasətinin davamlılığını təmin etmək baxımından eyni dərəcədə vacibdir. Vergi gəlirləri sabit olmasa, yəni artıb-azalarsa, bu neqativ proses dövlət proqramlarının maliyyələşməsində və eyni zamanda onun nəzərdə tutulmuş müddətlərdə icra olunmasında qeyri-müəyyənliyə gətirib çıxara bilər. Gəlirlərin azaldığı (düşüdü) zaman müvafiq dövlət xərclərinin də məhdudlaşdırılması qaçılmaz olur. Bəzi hallarda azalma səviyyəsi 30% və daha çox olduqda isə büdcə sekvstr əməliyyatına məruz qalır.

Bu hallarda da inkişaf edən sahələrin önə çəkilməsi və dövrü xərclərin nəzərə alınması ilə dövlət xərclərinin optimalaşdırılması prosesinə baxılmalıdır. Əks halda, multiplikativ effekt işə düşür və daha böyük itkilər meydana çıxar.

İnkişaf xərclərinin azalması orta və uzunmüddətli iqtisadi artımın zəifləməsinə səbəb olur və bu müddətdə yeni inkişaf proqramlarının həyata keçirilməsində gecikmələr meydana çıxır ki, nəticədə xərclər artır və çox vacib layihələrdən imtina olunur.

Eyni qayda ilə vergi dərəcələrində və vergitutma qaydalarında (vergi inzibatchılığında) davamlı dəyişikliklər də vergi sisteminə qeyri-sabitliyə gətirib çıxarır ki, bu da vergi ödəyicilərinin investisiya qərarlarına və gələcək dövrdə inkişaf planlarına yerinə yetirilməsində ləngimələrə, qeyri-müəyyənliklərə səbəb olur. Vergi sisteminin strukturu qeyri-sabit olduğu şəraitdə yeni bir risk mənbəyi meydana çıxır ki, bu da iqtisadi səmərəliliyin daha bir elementini yaratmış olur.

RƏQƏMLƏRİN DİLİ İLƏ

- ❖ 2014-cü ilin ilk 8 ayında ölkəmizdə kredit qoyuluşunun **34,7%-i** dövlət, **62,4%-i** özəl banklar, **2,9%-i** isə bank olmayan kredit təşkilatları tərəfindən həyata keçirilib.
- ❖ Bu ilin yanvar-avqust ayları ərzində əhalinin banklardakı əmanətlərinin qalığı **6,9 milyard manat** təşkil edərək əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə **15,3%** çoxalıb.
- ❖ Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, cari ilin 8 ayı ərzində ölkə iqtisadiyyatında istifadə olunan kreditlərin həcmi **17,0 milyard manat** təşkil edib və əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən **20%** artıb.

xarici matbuat sahifələrində

«Diplomat» jurnalı «ASAN xidmət»dən bəhs edib

Böyük Britaniyada nəşr edilən nüfuzlu «Diplomat» jurnalı Azərbaycanda fəaliyyət göstərən «ASAN xidmət» mərkəzlərindən bəhs edib.

Məqalədə «ASAN xidmət» mərkəzlərinin Azərbaycan üçün əsl uğurlu layihə olduğu qeyd olunub - «ASAN xidmət»in əsas məqsədi səmərəliliyi artırmaq və dövlət xidmətlərini əhali üçün daha da asanlaşdırmaqdır. «ASAN xidmət»in əsası 2011-ci ildə Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü

ilə qoyulub. Bu mərkəzlərdə vergi uçotundan tutmuş sürücülük vəsiqələrinin yenilənməsinə qədər bir çox inzibati xidmətlər göstərilir. Həmçinin xidmət mərkəzlərinə getmək imkanı olmayan vətəndaşlar üçün mobil «ASAN xidmət»lər təklif olunur.

Diqqətə çatdırılıb ki, hazırda informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının dövlət orqanlarında yardım məqsədilə istifadə olunmasında Azərbaycan MDB və bəzi Avropa ölkələri arasında ilk sıralardadır.

«Ermənistan həmişə təcavüzkar olub»

Amerikanın nüfuzlu «The Hill» qəzeti ABŞ Azərbaycanlıları Şəbəkəsinin hərbi analitiki Denis Caffenin «Ermənistan həmişə təcavüzkar olub» sərəlvhəli məqaləsini dərc edib.

Məqalə ABŞ-in erməni təşviqatı və təbliğatının «yeni peyda olmuş ulduz», oxucuları çaşbaş salmağa cəhd göstərən Mark Ditsenin məqaləsinə cavabdır. D.Caffe yazır ki, Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarını işğal etməsi və Azərbaycanın Qarabağ regionunda 800 min azərbaycanlıya qarşı etnik təmizləmə aparması faktı fakt olaraq qalır və bu, BMT Təhlükəsizlik Şurasının dörd qətnaməsi ilə - 822, 853, 874, 884 sayılı qətnamələrlə təsdiqlənib.

O qeyd edir ki, suveren ölkələrin separatçı regionlarında - Dnestryanı, Cənubi Osetiya, Abxaziya və Donbasda olduğu kimi, ermənilər də Azərbaycan ərazisində oyuncaq rejim yaradıblar. D.Caffe bildi-

rir ki, Azərbaycanı «təcavüzkar» kimi qələmə vermək cəhdləri uğursuz olub: «Bu, həqiqətə uyğun deyil. Əksinə, Ermənistan rəhbərliyi daim Azərbaycana qarşı düşmənçilik edir».

Müəllif yazır ki, məsələn, avqustun 7-də Ermənistanın müdafiə naziri Mingəçevir su anbarına potensial hücum barədə azğın bəyanat verib; 2012-ci il noyabrın 8-də prezident Serj Sarkisyan «The Wall Street Journal» qəzetinə verdiyi müsahibədə demişdi ki, Ermənistan Azərbaycana «qeyri-proportional» ağır üsulla hücum edir. 2012-ci ilin oktyabrında isə general Artak Davtyan hədə-qorxu gəlib bildirmişdi ki, «Ermənistanın silahlı qüvvələri düşmənin 300 kilometr və daha uzaq radiusda yerləşən strateji və iqtisadi obyektləri ilə yanaşı, hərbi hissələrinə də raket zərbəsi endirə bilər». D.Caffe yazır: «Buna görə də Ermənistan azğın bəyanatlar verməkdə «şöhrət» qazanıb».

İnteraktiv vergi xidmətləri

Dövlət başçısının «Dövlət orqanlarının elektron xidmətlər göstərməsinin təşkili sahəsində bəzi tədbirlər haqqında» fərmanına əsasən, Vergilər Nazirliyi tərəfindən 60 elektron xidmətin göstərilməsi nəzərdə tutulub. Bu günlərdə istifadəyə verilən yeni 4 elektron xidmətlərlə Vergilər Nazirliyi tərəfindən göstərilən xidmətlərin sayı 58-ə çatdı. Bunlar - «Vergi ödəyicisinin təsərrüfat subyektinin (obyektinin) onlayn qeydiyyatı», «Vergi ödəyicisinin filialının, nümayəndəliyinin onlayn qeydiyyatı», «Vergi ödəyicisinin filialının, nümayəndəliyinin onlayn qeydiyyatdan çıxarılması» və «ƏDV məqsədləri üçün qeydiyyatın onlayn ləğv edilməsi» xidmətləridir. Bu xidmətlərin hər biri barədə qəzetimizdə ətraflı məlumat verəcəyik.

«Vergi ödəyicisinin təsərrüfat subyektinin (obyektinin) onlayn qeydiyyatı»

Adından da göründüyü kimi, bu xidmət vergi ödəyicisinin təsərrüfat subyektinin elektron qaydada qeydiyyatı alınmasını əhatə edir. Elektron xidmət 2 iş günü ərzində yerinə yetirilir və bu xidmətin göstərilməsi üçün heç bir ödəniş nəzərdə tutulmayıb. Xidmətin istifadəçiləri Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş qaydada VÖEN almış hüquqi və fiziki şəxslərdir. Elektron xidmətin göstərilməsi üçün vergi ödəyicisinin təsərrüfat subyektinin (obyektinin) vergi uçotuna alınması barədə ərizə və təsərrüfat subyektinin (obyektinin) bu fəaliyyətini yerinə yetiriləcəyi ünvanı təsdiq edən sənədin (mülkiyyət hüququ, icarə müqaviləsi və ya qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş digər sənədlər) surəti lazımdır. Xidmətin təqdim edildiyi elektron ünvanndan (www.e-taxes.gov.az) ərizədə olan məlumatlar interaktiv şəkildə vergi ödəyicisi tərəfindən sistemə daxil edilir, digər sənədlər isə PDF formada sistemə əlavə olunur.

Vergi ödəyicisinin təsərrüfat subyektinin (obyektinin) qeydiyyatı barədə ərizə İnternet Vergi İdarəsi portalının «Onlayn Karguzarlıq» bölümü üzərindən işlənir. Bu məqsədlə «Yeni mürciə» düyməsi sıxılır və açılan pəncərədə «Kim» siyahısından - Vergilər Nazirliyi, «Müraciətin növü» siyahısından - Ərizə, «Sənədin növü» siyahısından - Təsərrüfat subyektinin onlayn qeydiyyatı ərizəsi seçilir və «Qəbul» düyməsi sıxılır. Açılan ekranda təsərrüfat subyektinin adı, əsas və yardımçı sahəsi daxil edilir, daha sonra təsərrüfat subyektinin təsnifatı və

qeydiyyatı alındığı əlamət seçilir. «Mülkiyyətində olan» əlaməti seçildikdə mülkiyyət hüququunu təsdiqləyən sənədin seriyası, nömrəsi və tarixi; «İcarəyə götürən» əlaməti seçildikdə icarəyə alınan obyektin kodu, icarə müqaviləsinin nömrəsi, icarə müqaviləsinin tarixi, icarə məbləği, icarə müqaviləsinin başlanma və bitmə tarixi; «Ödəmə mənbəyində» əlaməti seçildikdə icarə müqaviləsinin nömrəsi, icarə müqaviləsinin tarixi, icarə məbləği daxil edilir, icarəyə verən şəxsin vətəndaşlığından asılı olaraq DİN və ya «Miqrasiya» seçilir və icarəyə verən şəxsin PİN kodu, icarə müqaviləsinin başlanma və bitmə tarixi əlavə edilir.

Daha sonra təsərrüfat subyektinin ünvan məlumatları daxil edilir. Vergi ödəyicisinin təsərrüfat subyektinin qeydiyyatı ilə bağlı bütün əməliyyatlar başa çatdıqdan sonra «irəli» düyməsi sıxılır. Bu halda daxil edilmiş məlumatların yoxlanılması üçün təsdiqləmə ekranı gəlir. İstifadəçi məlumatların doğruluğuna əmin olduqda, onu təsdiqləmək üçün «qəbul» düyməsini basır. Əks halda, imtina etmək üçün «imtina» düyməsi icra edilir. Təsdiqdən sonra ekrana «Vergi ödəyicisinin təsərrüfat subyektinin qeydiyyata alınması barədə ərizə»nin icraya qəbul edilməsi barədə bildiriş çıxır.

Ərizə məlumatları sistemə daxil edilərək istifadəçi tərəfindən təsdiqləndiyi andan qeydiyyata alınmış olur və ona 16 rəqəmli qeydiyyat nömrəsi verilir.

Qeyd edək ki, təsərrüfat subyektinin fəaliyyət növü vergi ödəyicisinin fəaliyyət növləri arasında olmalıdır. Vergi ödəyicisinin təsərrüfat subyektinin ən azı bir fəaliyyət növü olmalıdır və həmin fəaliyyət əsas fəaliyyət kimi qeyd edilməlidir. İcarəyə götürülən təsərrüfat subyektinin ümumi sahəsi icarəyə verən təsərrüfat subyektinin ümumi sahəsindən çox olmamalıdır. Əks halda, vergi ödəyicisinin təsərrüfat subyektinin qeydiyyatı ərizəsinin icraya qəbul edilməsində imtina olunur, həmçinin ərizənin göstəriciləri ilə ona elektron formada əlavə olunmuş sənədlərdə kənarlaşmalar aşkar edildikdə, vergi ödəyicisinin təsərrüfat subyekti qeydiyyata alınmır. İmtinaya əsas olmadıqda vergi ödəyicisinin təsərrüfat subyekti vergi uçotuna alınır.

A.NƏBIYEVA

Vergilər Nazirliyinin e-kitabxanası ilə tanışlıq

Vergi orqanı əməkdaşlarının vergilərə dair istənilən məlumatı rahat əldə edə bilməsi və yeniliklər barədə məlumatlandırılması baxımından Vergilər Nazirliyinin «Elektron kitabxanası» (www.e-kitabxana.taxes.gov.az) çox önəmli bir vasitəyə çevrilib. Bu unikal yenilik dövlət qurumları arasında yalnız Vergilər Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilir və bu ideya xarici ölkə nümayəndələrinin də marağına səbəb olub.

Qəzetimizin ötən nömrələrində elektron kitabxana ilə tanışlıq xarakteri daşıyan - kitabxananın fəaliyyəti, e-kitabxanadan məlumatların əldə edilməsi, kitabxananın əsas bölmələri və s. əks etdirən məlumatlar vermişdik. İndi isə kitabxananın köməkçi bölmələrinə nəzər salacağıq. E-kitabxana «Saytın xəritəsi», «E-ünvanlar», «Nəşrlər», «Media», «Onlayn test», «Attestasiya sualları», «Mühasibat uçotu standartları» kimi köməkçi bölmələrdən ibarətdir.

Saytın xəritəsi

E-kitabxanada bütün bölmələrin müvafiq ardıcılıqla göstərildiyi saytın xəritəsindən istifadə etməklə rahat və asan şəkildə lazım olan bölməyə keçmək mümkündür. Eyni zamanda, saytın xəritəsi e-kitabxananın tam strukturunu əks etdirir.

E-ünvanlar

«E-ünvanlar» köməkçi bölməsində dövlət və qeyri-dövlət qurumlarının, icimai təşkilatların və informasiya agentliklərinin, eləcə də xarici ölkələrin vergi administrasiyalarının rəsmi saytlarının elektron ünvanları yerləşdirilib. Burada dövlət orqanlarının rəsmi internet saytlarının sayı 24, dövlət komitələrinin 11, şirkətlərin 1, xidmətlərin 13, dövlət fondlarının 5, səhmdar cəmiyyətlərin 4, nəqliyyat təşkilatlarının 5, palataların 2, məhkəmə və hüquq-mühafizə orqanlarının 9, agentliklərin 6, xarici ölkələrin vergi admistrasiyalarının rəsmi internet saytlarının ünvanlarının sayı isə 68-dir.

Nəşrlər

Köməkçi bölmələrdən olan «Nəşrlər»də Vergilər Nazirliyi tərəfindən nəşr edilən kitablar, jurnallar və çap materialları yerləşdirilib. Hazırda burada yerləşdirilən nəşrlərin sayı 40-dan çoxdur. Bu nəşrlər nazirliyin gələcək əməkdaşları və yeni işə qəbul olunan əməkdaşlar üçün çox önəmli vasitələrdir. Burada Azərbaycan və ingilis dillərində vergi növləri üzrə bukletlər, xarici ölkələrin vergi sistemlərinin icmal hesabatları, təlimçilər üçün vəsaitlər, nağdsız hesablaşmaların üstünlüklərindən bəhs edən bukletlər, Vergilər Nazirliyinin illər üzrə icmalları, vergilərə dair dərslilər, Vergi Məcəlləsinin xüsusi hissəsinin izahı və digər nəşrlər yer alıb.

Media

«Media» köməkçi bölməsində isə nazirliyin rəhbər vəzifəli şəxslərinin mətbuat orqanlarında dərc olunan məqalələri və müsahibələri yerləşdirilib. Bu bölmə arxiv rolunu oynayır və məqalələr burada tarix ardıcılığı ilə yerləşdirilib. Əməkdaşlar burada həmin illərdə Vergilər Nazirliyinin rəhbər vəzifəli şəxslərinin mətbuat orqanlarında dərc olunan fikirləri ilə tanış ola bilərlər. Bölmədə məqalələr 3 dildə - Azərbaycan, rus və ingilis dillərindədir. Burada 2007-ci ildən bu günə qədər 30-a yaxın məqalə ilə tanış olmaq mümkündür. Bölmədə, eyni zamanda, Vergilər Nazirliyinin «195» Çağrı Mərkəzinin, əmək müqaviləsi, nağdsız ödənişlərə bağlı reklam banerləri də yerləşdirilib.

Vergi testi

Digər köməkçi bölmə olan «Vergi testi» vergi əməkdaşlarının öz biliklə-

rini müntəzəm yoxlamaq məqsədinə xidmət edir. Bölmədə hər birində 50 sualdan ibarət 20 test bankı yerləşdirilib. Burada vergi qanunvericiliyi barədə müxtəlif suallar və misallar verilir.

Attestasiyada istifadə olunacaq suallar

«Attestasiyada istifadə olunacaq suallar» köməkçi bölməsində vergi işçilərinin attestasiyadan keçməsinə istifadə olunan suallar sahələr üzrə 21 faylda yerləşdirilib. Bu fayllarda Analitik informasiya şöbəsi, Aparatın audit sahəsi, Beynəlxalq münasibətlər idarəsi, Daxili təhlükəsizlik Baş İdarəsi və Vergi Audit Departamentinin Daxili nəzarət şöbəsi, Hüquq Baş İdarəsi və yerli orqanların hüquq strukturları, İnformasiya texnologiyaları və program təminatı şöbəsi, İnsan resursları idarəsi, operativ nəzarət strukturları, uçot və qeydiyyat şöbələri, vergi borclarının alınması işinin təşkili və yerli strukturları, Vergi siyasəti və strateji araşdırmalar Baş İdarəsi, VN yanında Xüsusi Rejimli Vergi Xidməti Departamentinin Audit idarəsi və digər sahələr üzrə attestasiya sualları yerləşdirilmişdir.

Mühasibat uçotu standartları

Bu bölmədə milli mühasibat uçotu standartı və milli mühasibat uçotu standartının tətbiq edilməsinə dair şərhlər və tövsiyələr yerləşdirilmişdir. Vergi əməkdaşları milli mühasibat uçotu standartları və onlara dair şərhlərdən istifadə etməklə öz bilik və bacarıqlarını artırmaqla bərabər, Bölmədə 60-dan çox sənəd yerləşdirilmişdir.

AYTƏN

Azərbaycanda elektron ticarət dövriyyəsinin həcmi artıb

Elektron ticarət - informasiyadan istifadə ilə malların alqı-satqısı, xidmətlərin görülməsi üzrə həyata keçirilən fəaliyyət növüdür. Elektron ticarət və internet vasitəsilə alqı-satqıdan istifadəyə ilk dəfə 1995-ci ildə başlanılıb. Son zamanlar Azərbaycanda da elektron ticarətə, onlayn alqı-verişə mürciət edənlərin sayı artırmaqdadır. Ölkəmizdə «Elektron ticarət haq-

malı xarici ölkələrdən sifariş etməklə buradakı satış dəyərindən çox ucuz qiymətə əldə etmək mümkündür. İnternet vasitəsilə qeyri-ərzaq malları - daha çox maşın, mobil telefon, geyim və kosmetika vasitələri sifariş etməyə üstünlük verilir. Bu sistem vasitəsilə ticarət vaxt itkisi və pula qənaət baxımından sərfəli olsa da, malların əldə olunub çatdırılmasında müəyyən maneələr mövcuddur.

da məhsulları, içkilər və tütün məmulatları, 49,7%-ni qeyri-ərzaq malları təşkil edib. Qeyri-ərzaq məhsullarının xüsusi çəkisi 3,4% bəndi artıb. Cari ilin səkkiz ayında elektron pərakəndə ticarət dövriyyəsinin həcmi ötən ilin yanvar-avqust aylarına nisbətən 6,9% artaraq 1,7 milyon manat təşkil edib. Əhali real vaxt rejimində sifariş verdikləri istehlak mallarının 78,4%-ni hüquqi, 21,6%-ni isə fərdi sahibkarların

Dövlət Statistika Komitəsindən verilən məlumatlara əsasən, elektron ticarətin həcmi hər ötən ilə nisbətən 2-3% artımla müşahidə olunur

qında» Qanun 2005-ci ildə qəbul edilsə də, bu sistem 3 il sonra - 2008-ci ildə özünü doğrultmağa başlayıb.

2008-ci il dekabrın 2-də «SilverKey Azərbaycan» şirkəti ilk dəfə olaraq «VISA» və «MasterCard» vasitəsilə xüsusi lisenziya almış və yalnız bundan sonra Azərbaycanda e-ticarət formalaşmağa başlamışdır. Hesablamalara görə, ölkəmizdə elektron ticarət dövriyyəsi 2 milyon dollara çatıb. Dövlət Statistika Komitəsindən verilən məlumatlara əsasən, elektron ticarətin həcmi hər ötən ilə nisbətən 2-3% artımla müşahidə olunur. Bu ticarət növünə üstünlük verənlərin 80-90%-ni hüquqi, 10-20%-ni isə fiziki şəxslər təşkil edir.

Elektron ticarət vasitəsilə istənilən

Statistik məlumata görə, dünya ölkələrindən elektron ticarət ən çox Yaponiya və Koreyada həyata keçirilir. Amerika Birləşmiş Ştatlarında ticarətin 80%-i, Avropada 60, Azərbaycanda isə cəmi 4%-i elektron şəkildə həyata keçirilir. 2014-cü ilin yanvar-avqust aylarında Azərbaycanda istehlak olunması məqsədilə pərakəndə ticarət subyektlərində istehlakçılara 13,6 ümumilikdə milyard manatlıq və ya 2013-cü ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 9,3% çox əmtəə satılıb. Dövlət Statistika Komitəsindən verilən məlumata görə, istehlak mallarının 50,3%-ni qi-

ticarət şöbələrindən almışdır. Elektron ticarət dövriyyəsinin 88,9%-ni qeyri-ərzaq malları təşkil edib.

Elektron ticarətdə vergiyə cəlb olunmanın vacibliyini bildiren vergilər nazirinin müşaviri Ələkbər Məmmədov qeyd edib ki, vergi nəzarəti bu sahədə nizam-intizamın təmin olunmasına gətirib çıxaracaq: «Azərbaycanda da elektron ticarət dövriyyəsi durmadan artır. Bütün dünyada olduğu kimi, təbii ki, bizdə də elektron ticarət vergiyə cəlb olunmalıdır».

Fəxriyyə İKRAMQIZI

aktual

Sahibkarların maraqları qorunur

«Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların tənzimlənməsi və sahibkarların maraqlarının müdafiəsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 12.1-ci maddəsinə əsasən, yoxlayıcı orqan tərəfindən hesabat dövründə sahibkarlar üçün daha aktual suallar önə çəkilməklə izah olunması tələb edilən normativ hüquqi aktların müddəaları ilə bağlı məsləhətlər verilir və görülmüş işlər barədə illik hesabatlar hazırlanır. Vergi ödəyiciləri üçün daha aktual olan istiqamətlər barədə məlumatlandırma işləri aparmaq məqsədilə Vergi ödəyicilərinə xidmət Baş İdarəsi tərəfindən məlumat formaları hazırlanmışdır.

Operativ nəzarət sahəsi üzrə beşinci istiqamət: Xüsusi razılıq

Vergi Məcəlləsinin müddəalarına əsasən, xüsusi razılıq (lisenziya) tələb olunan fəaliyyət növləri ilə belə razılıq (lisenziya) olmadan məşğul olan şəxslərin aşkar edilməsi məqsədilə vergi orqanları tərəfindən operativ vergi nəzarəti tədbirləri həyata keçirilir.

«Bəzi fəaliyyət növlərinə xüsusi razılıq (lisenziya) verilməsi qaydalarının təkmilləşdirilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanına əsasən, xüsusi razılıq (lisenziya) tələb olunan fəaliyyət növlərinin siyahısı və həmin fəaliyyət növlərinə xüsusi razılıq (lisenziya) verilməsinə görə ödənilən dövlət rüsumunun məbləğləri müəyyən edilmişdir. Şəxs yalnız xüsusi razılıq (lisenziya) aldıqdan sonra həmin lisenziyada göstərilən fəaliyyət növü ilə müəyyən edilmiş qaydada və müddətdə məşğul ola bilər.

İnzibati Xətalar Məcəlləsinə əsasən, xüsusi razılıq (lisenziya) tələb olunduğu hallarda belə razılıq almadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olma, yaxud lisenziyada nəzərdə tutulmuş şərtlərin pozulması ilə və ya xüsusi icazə olmadan mülki dövriyyəsi məhdudlaşdırılmış əşyalardan istifadə etməklə sahibkarlıq fəaliyyətinin həyata keçirilməsi inzibati məsuliyyətə sə-

bəb olur.

Qeyd olunan əməllər xeyli miqdarda, yəni 1000 manatdan artıq ziyan vurduqda və ya həmin miqdarda gəlir əldə etməklə törədildikdə, Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinə əsasən cinayət məsuliyyətinə səbəb olur.

Qanunsuz sahibkarlığa görə, yəni dövlət qeydiyyatına alınmadan və ya xüsusi razılıq (lisenziya) tələb olunduğu halda belə razılıq (lisenziya) almadan, həmçinin lisenziyalaşdırılma şərtlərinin pozulması ilə və ya xüsusi icazə olmadan mülki dövriyyəsi məhdudlaşdırılmış əşyalardan istifadə etməklə həyata keçirilən sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmaqla vətəndaşlara, təşkilatlara və ya dövlətə xeyli miqdarda, yəni 1000 manatdan 7000 manatadək olan məbləğdə ziyan vurduqda, vurulmuş ziyanın 2 misli miqdarında cərimə və ya 6 ayadək müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzası tətbiq edilir.

Eyni əməllər külli miqdarda, yəni 7000 manatdan artıq olan məbləğdə ziyan vurduqda, gəlir əldə etməklə törədildikdə və mütəşəkkil dəstə tərəfindən törədildikdə, cinayət nəticəsində vurulmuş ziyanın (əldə edilmiş gəlirin) 3 misli miqdarında cərimə və ya 1 ildən 5 ilədək müddətdə azadlıqdan məhrum etmə cəzası tətbiq edilir.

Regionlarda yeni iqtisadi model - biznes inkubatorları

İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi (ISN) sənaye texnoparklarının, sənaye məhəllələrinin ardınca regionlarda yeni layihənin - biznes inkubatorlarının həyata keçirilməsinə start verir.

İlk layihə artıq Quba-Xaçmaz regionunda həyata keçirilir və bu yeni iqtisadi fəaliyyət sahəsinin təşkilinə Azərbaycan hökuməti ilə yanaşı, Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Təşkilatı da dəstək olub. İqtisadiyyat və sənaye nazirinin müavini Sahib Məmmədov bildirib ki, Azərbaycan qeyri-neft sektorunun inkişaf etdirilməsi qarşıya məqsəd kimi qoyulub. Bunun üçün əsasən ölkədə innovasiyalar, müasir texnologiyalar əsaslanan istehsalın qurulmasına nail olunmalıdır. Bu istiqamətdə ən uğurlu və özünü təsdiq etmiş texnoloji modellərdən biri inkubator parkları hesab olunur. Biznes-inkubatorlar başlanğıc mərhələlərdə kiçik sahibkarlığın yaranması üçün də mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Biznes inkubatorlarının yaradılmasında məqsəd iqtisadiyyatın diversifikasiyasını, qeyri-neft sektorunun inkişafını, bölgələrdə gənclərin sahibkarlıq təşəbbüsünü dəstəkləmək və sahibkarlıq fəaliyyətini stimullaşdırmaq, regionlarda məşğulluğun səviyyəsini artırmaq, özəl biznesə dövlət dəstəyini gücləndirmək və rəqəbatqabiliyyətli məhsul istehsalını genişləndirməkdən ibarətdir.

Şimal bölgəsində ilk olan biznes-inkubator gənclərə sahibkarlıq fəaliyyətinə başlamaq üçün nəzəri və praktik məlumatlar verəcək, biznesin planlaşdırılması və idarə edilməsi, investisiya layihələrinin və biznes planların hazırlanması, marketing araşdırmalarının aparılması, sərgilərin təşkili, potensial biznes tərəfdaşları ilə əlaqələrin qurulması və digər məsələlərə xidmətləri həyata keçiriləcək. İlk mərhələdə Qubadakı biznes sahəsində 20 gənc sahibkarı əhatə etməklə turizm, istehsal, kənd təsərrüfatı və xidmət sahələrində aid mütəxəssislər hazırlanacaq.

S.Məmmədov biznes-inkubatorların ölkənin digər iqtisadi ra-

yonlarında da yaradılacağını qeyd edib. Bu cür layihələrin həyata keçirilməsi dövlətin gələcək iqtisadi siyasətinin prioritetlərindən biridir və qarşıdakı illərdə bölgələrdə təbiiq olunması ilə bağlı hökumət tərəfindən müvafiq tapşırıqlar verilib. «Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış» İnkişaf Konsepsiyasında, «Azərbaycan gəncliyi 2011-2015-ci illərdə Dövlət Proqramı»nda, «Qeyri-neft sektorunun inkişafına dair Strateji Plan»da və digər sənədlərdə biznes inkubatorlarının yaradılmasının təşviq edilməsi, bu layihələrin sayının artırılması ilə bağlı konkret tədbirlər nəzərdə tutulub.

Yeni layihənin tətbiqində başlıca məqsədlərdən biri gənclərin məşğulluq problemini həll etmək, onların sahibkarlıq sahəsində rolunu artırmaqdan ibarətdir. Dövlət ötən dövr ərzində gənclərin biz-

Hökumət biznes-inkubatorların rentabelli fəaliyyət göstərməsindən sonra bu sahəyə xarici iş adamlarını da cəlb etməyi planlaşdırır. Hazırda xarici ölkələrin biznes daireləri ilə təcrübə mübadiləsi aparılır və bundan sonra birbaşa biznes əlaqəsinin qurulmasına başlanacaq. Azərbaycan bu cür layihələrin həyata keçirilməsində İsrailin, Fransanın, İspaniyanın və digər ölkələrin təcrübəsindən istifadə etməyi düşünür.

Hazırda ABŞ-da 160-dan çox biznes inkubatoru fəaliyyət göstərir ki, bu da dünyadakı biznes texnoparklarının ümumi sayının 30 faizini təşkil edir. İngiltərə, Fransa, Çin və Cənubi Koreyada elmi-texnoloji innovasiyaların əsas istiqaməti elmtutumlu biznes layihələri olan sənaye texnoparkları və sənaye məhəllələri, aqropark və inkubatorlardır.

Azərbaycan hökuməti bu cür layihələrin həyata keçirilməsində İsrailin, Fransanın, İspaniyanın və digər ölkələrin təcrübəsindən istifadə etməyi düşünür

neccə başlaması, xüsusilə də regionlarda sahibkarlıq fəaliyyətinə cəlb edilməsi istiqamətində müxtəlif tədbirlər həyata keçirib. 2002-ci ildən 2014-cü ilin birinci yarısına qədər 3040 gənc sahibkara 278,4 milyon manat həcmində güzəştli kreditlər verilib ki, bu da 13 minə yaxın yeni iş yerinin yaradılmasına səbəb olub. Həmçinin, gənclərin sahibkarlıq fəaliyyətinə cəlb edilməsi üçün müxtəlif maarifləndirmə tədbirləri keçirilir, «Almaniya-Azərbaycan ikitərəfli Proqramı» çərçivəsində sahibkarlar və gənc menecerlər Almaniya ixtisaslandırma kurslarına göndərilir. 2009-2014-cü illərdə 200-ə yaxın sahibkar və gənc menecer bu ölkənin müxtəlif şəhərlərində ixtisaslandırma kursu keçib. Bunun nəticəsində son illər sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olanlar arasında gənclərin sayı əhəmiyyətli dərəcədə artıb.

bu sahədə gənclərin sayı əhəmiyyətli dərəcədə artıb.

Azərbaycan Sahibkarlar (İşgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyası da biznes inkubatorlarının yaradılmasının təşviq edilməsi üçün müxtəlif tədbirlər həyata keçirməyi planlaşdırır. Təşkilatın sədr müavini Fuad Hüseynovun sözlərinə görə, yeni iqtisadi model olan bu layihələr qeyri-neft sənayesinin inkişafı baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Aqrar sahədə keyfiyyətli, ixracəyümlü və rəqəbatqabiliyyətli məhsul istehsalının genişlənməsinə imkan verir.

ELBRUS

Kreditlər internet vasitəsilə ödəniləcək

Azərbaycanda nağdsız ödənişlərin genişləndirilməsi çərçivəsində həyata keçirilən layihələrdə bankların da fəallığı müşahidə edilməkdədir. Banklar POS-terminalların və plastik kartların emissiyasının sayının artırılması ilə nağdsız hesablaşmaların həcminin genişləndirilməsində rol oynayır. Nağdsız əməliyyatların həcmində təsir göstərən digər vasitələrdən biri kimi kreditlərin internet üzərindən onlayn rejimə ödənilməsinə üstünlük verən banklar bu məqsədlə digər şirkətlərlə birgə layihələrin tətbiqini də məqsəduyğun hesab edir. Son bir ildə ölkənin nüfuzlu banklarının internet-ödəmə sahəsində tanınmış

bədə vaxtlarını itirmədən kredit ödənişlərini ödəmək imkanı yaradır. Bundan əlavə, onlayn ödəmə sisteminin əsas üstünlüklərindən biri müştərilərə ödənişlərini istənilən bankın plastik kartı vasitəsi ilə reallaşdırmaq imkanının yaradılmasıdır.

«GoldenPay» şirkətinin rəhbəri Fərid İsmayilzadənin sözlərinə görə, nağdsız ödənişlərin inkişaf istiqamətlərindən biri kimi banklarla digər layihələrin həyata keçirilməsi də nəzərdə tutulur. Bank-prosesinq mərkəzləri ilə birgə virtual kartların buraxılışı planlaşdırılır və yeni kartlar internet vasitəsi ilə mal və ya xidmətlərin ödənişi üçün istifadə olunacaq. Hazırda nağdsız ödənişlərle

mək mümkündür. Bu xidmət yaxın vaxtlarda ən ucqar yaşayış məntəqələrini də əhatə edəcək. Vətəndaşların respublikanın istənilən yerindən internet vasitəsilə rabitə borclarını ödəməsindən sonra telefon məksimum 20 dəqiqə ərzində avtomatik olaraq açılacaq.

Bundan başqa, «interfeys» adlı ödəmə xidmətinin çəşidlərinin artırılması nəzərdə tutulur. Bu xidmət müştərilərə daha asan və rahat, eyni zamanda informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının istifadə etməklə ödənişləri həyata keçirməyə şərait yaradır - vətəndaşlar mobil telefon, internet ödənişləri ilə yanaşı, stasionar rabitə, kommunal, kabel TV şəbəkəsi üzrə xidmət haqlarını ödəyə biləcəklər.

şirkət olan «GoldenPay»la əməkdaşlığı ümumilikdə nağdsız bazanın inkişafına töhfə vermək məqsədi daşıyır.

«AtaBank» ASC-nin «GoldenPay»la birgə kreditlərin birbaşa internet vasitəsilə ödənişini təmin olunması layihəsi də müştərilərin rahatlığı və asan ödəniş həyata keçirmələri üçün nəzərdə tutulub. Yeni layihəyə əsasən, bankın bütün müştəriləri www.hesab.az elektron xidmətlər portalından istifadə edərkən istənilən vaxt ödənişlərini onlayn həyata keçirə biləcəklər. Onlayn ödəmə sistemi müştərilərə banka gəlmədən və növ-

bağlı digər layihələr üzərində iş aparılır və yaxın vaxtlarda «GoldenPay» yeni ödəmə alətləri təklif edəcək. Bu xidmətlər sırasında onlayn sığorta və bank ödənişlərinin aparılması da nəzərdə tutulur. Rabitə və İnförmasiya Texnologiyaları Nazirliyinin Məlumat Resursları Mərkəzi ilə birgə regionlarda internet ödəmənin genişləndirilməsi sahəsində işlər aparılır. Bölgələrdəki telekommunikasiya qovşaqlarında proqram təminatı hazırlanaraq istifadəyə verilib. Artıq bir sıra regionlarda internet vasitəsilə rabitə və internet haqlarını ödə-

Nağdsız ödənişlərin bir istiqaməti olan mobil ticarətlə bağlı yeniliklərin tətbiqi də nəzərdə tutulur. Qarşıda duran əsas hədəflərdən biri kimi ticarət məntəqələrini onlayn ödəmələrə cəlb etməkdir. Şirkət hesab edir ki, e-ticarətin genişlənməsi ölkənin vergi sisteminə də öz mühüm təsirini göstərir, vergidən yayınma hallarının qarşısını alır. İstifadəyə verilən internet ödəmə xidmətlərinin əsas istiqamətlərindən biri vergilərin onlayn ödənişinin artırılmasından ibarətdir.

E.CƏFƏRLİ

Vergi partnyorluğu sazişi: qarşılıqlı inam və etimad körpüsü

Azərbaycan Mətbuat Şurası və «Vergilər» qəzetinin təşkilatçılığı ilə ulu öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 91-ci ildönümünə həsr olunmuş «Heydər Əliyev və Azərbaycanada vergi siyasəti» məruzəsində fərdi jurnalist yazıları müsabiqəsi münasir vergi sistemi ilə bağlı yeniliklərin, habelə qarşıda duran əsas hədəflərin cəmiyyətə çatdırılması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır. «Heydər Əliyevin iqtisadi inkişaf strategiyasında vergi siyasəti», «Vergi partnyorluğu sazişi: qarşılıqlı inam və etimad körpüsü», «Əmək müqaviləsi: gələcəyə təminat» istiqamətləri üzrə keçirilmiş müsabiqəyə ümumilikdə 64 yazı təqdim edilmiş, onlardan 9-u əsas məqafata, 10 yazı isə həvəsləndirici yerə layiq görülmüşdür. Müsabiqədə yer tutmuş jurnalistlərin məqalələrini oxucuların diqqətinə təqdim edirik.

Azərbaycan Vergiləri Nazirliyinin (VN) son illər təbiiq etdiyi yeniliklər, müasir dövrün tələblərinə uyğun islahatların həyata keçirilməsi və müntəzəm addımların atılmasında ön sıralarda yer almaşı artıq heç kəmə təəccüb doğurmur. Belə yeniliklərdən biri vergi partnyorluğu sazişlərinin bağlanmasıdır. Mütəxəssislərin fikrincə, vergi orqanları ilə vergi ödəyiciləri arasında münasibətlər elə qurulmalıdır ki, mübahisəli məsələlərin minimuma enməsi təmin edilsin. Problem yaranıqda isə tərəflərin qanuni maraqları və ictimai mənafelər qorunmaqla qarşılıqlı razılaşmalar əsasında həll edilməlidir. Vergi orqanları ilə vergi ödəyiciləri arasında münasibətlər maraqlı yönündən yanaşma ödəyicilərin şəxsi maraqları ilə dövlətin ictimai maraqları arasında balans yaradılmasına əsaslanır. Münasibətlərin bu qaydada qurulması vergi orqanları və vergi ödəyiciləri arasında qarşılıqlı əməkdaş-

lıq və partnyorluq əlaqələrinin yaradılmasına söykənir.

Partnyorluq müqaviləsini, bir növ, niyyət razılaşması da adlandırmaq olar. Bu müqaviləni imzalamqla tərəflər bir sıra öhdəliklər götürürək qarşılıqlı əməkdaşlıq mühitində işləyirlər. Əvvəla, vergi partnyorluğu sazişinə qoşulan sahibkarlar bəzi qaydalara əməl etməlidirlər. Məsələn, onların bütün maliyyə əməliyyatları rəsmiləşdirilməli, bütün işçilərin əmək müqavilələri olmalıdır. Sonədlərdə onların aldıqları real əmək haqları göstərilməlidir. Eyni zamanda bütün bu əməliyyatlar, mühasibatlıq sistemi elektron qaydada işlənilməlidir. Həmin sistem isə VN-in onlayn nəzarət sisteminə qoşulur. Bununla sahibkarlıq subyektinin partnyoru olan vergi orqanları onların işinə onlayn nəzarət edəcək. Müqavilə bağlayan vergi ödəyiciləri leqal əməliyyatlardan istifadə etməli və alqı-satqı əməliyyatlarını nağdsız qaydada

gerçəkləşdirməyə üstünlük verməlidir. Beləliklə, tez-tez aparılan səyyar, kameral və digər vergi yoxlamaları, audit və s. nəzarət mexanizmlərinə ehtiyac olmayacaq. Bu, həm də əlavə vaxt itkisinin qarşısını alacaq. Sahibkarın bütün fəaliyyəti nəzarətdə olduğundan onun hər hansı qanun pozuntusuna və ya vergidən yayınma hallarına yol verməsi də dərhal üzə çıxacaq. Ona görə də yeni qaydalar partnyorluq müqaviləsi bağlayan sahibkarları öz fəaliyyətlərini qanunvericilik çərçivəsində həyata keçirməyə məcbur edəcək.

Eyni zamanda, adıçkilən sənəd sahibkarlara müəyyən üstünlüklər də qazandırır. Çünki nəzarət zamanı hansısa hesablaşmanın düzgün aparılmadığı ortaya çıxsın, bu barədə vergi ödəyicisinə dərhal xəbər verəcək. Və buna görə dəki dəyişikliklər barədə məlumat verməli, lazım gələrsə, yenilikləri izah etməlidir. Sahibkarlar hər hansı əməliyyatı aparmağa hazırlaşanda da vergi orqanından məsləhət ala bilərlər.

Vergi orqanları ilə partnyorluq edən şirkətlərin digər bir qazançı fəaliyyəti barədə müsbət fikir formalaşdırmaqdır. Yəni VN öz partnyoru haqqında müsbət rəy verə bilər ki, bu da həmin sahibkarın əməkdaşlıq etməyə istədiyi digər şirkətlərdə etimad qazanması deməkdir. Sazişə qoşulan sahibkar növbəti bir il üçün nəzərdə tutduğu layihələr, bağlayacağı müqavilələr və onlardan gözlənilən gəlirlər barədə proqnozlarını da VN-ə təqdim etməlidir. Həmin məlumatlara əsasən, VN vergi ödəyicisinin gələcək vergi proqnozlarını hesablaya bilər.

Artıq sahibkarlar öz işlərini asanlaşdırmaq və əlavə itkilərdən azad olmaq üçün partnyorluq sazişlərini bağlamağa başlayıblar. Bəs partnyorluq müqaviləsi vergi orqanlarına nə verir? Suala VN Vergi siyasəti və strateji araşdırmalar Baş İdarəsinin rəisi Akif Musayev belə cavab verib: «Vergi partnyorluğu sazişlərinin tətbiqi vergi inzibatchılığının səmərəliliyinin artırılması baxımından həm də dövlət vergi orqanları üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir. Belə ki, vergi ödəyiciləri ilə münasibətlə-

rin qarşılıqlı etimad və məsuliyyət əsasında qurulması biznes subyektlərinin vergi orqanlarının fəaliyyətinə cəlb edilməsini, vergidən düzgün və tam ödənilməsinə də dövlət vergi orqanlarının yükünün biznes cəmiyyəti ilə bölüşdürülməsini, vergilərin ödənilməsi ilə bağlı könüllü əmələtmə səviyyəsinin artırılmasını, sahibkarlığa lüzumsuz müdaxilələrin qarşısının alınmasını təmin edir. Bunlar da vergi ödəyicilərinin işgüzar fəaliyyətində aktivliyi yüksəltməklə, onların gəlirlərinin və son nəticədə işə vergi daxilolmalarının artırılmasına imkan yaradır».

Vergi partnyorluğu sazişini şərh edən iqtisadçı ekspert Vüqar Bayramovun fikrincə, razılaşmadan sonra sahibkarlar mühasibatlıq, audit sisteminə daxil olan qüsurları aradan qaldıra bilər və mühasibatlıq sistemini müasir tələblərə uyğun dəqiq qurur: «Müqavilənin vergi orqanlarına əsas faydası verginin könüllü ödənilməsinin artırılmasıdır. Qarşılıqlı əməkdaşlıq notisəsində sahibkarlar mühasibatlıq sistemini avtomatlaşdırır, elektron sənəd dövriyyəsinə keçir, vergilər orqanının sahibkarın maliyyə əməliyyatlarını izləmək imkanı yaxşılaşır, sahibkarlar vergiləri tam şəkildə ödəyir, ikili mühasibatlıq aradan qalxır və dövlət büdcəsinə vergi ödənişləri

artır». V.Bayramov belə sazişin sahibkarlara və vergi orqanlarına faydası böyük olduğundan onu imzalayan sahibkarların sayının sürətlə artacağını əminliklə qeyd edib.

Araşdırmalarımız göstərir ki, vergi partnyorluğu müqaviləsi və onun verdiyi üstünlüklər barədə cəmiyyətdə məlumat qıtlığı yəşənir. Bu işdə mühüm rol oynayan media da nədənsə həmin mövzulara elə də maraqlı göstərmir. İqtisadi Resursların Öyrənilməsi İctimai Birliyinin rəhbəri Ruslan Atakişiyev də bizimlə söhbətində bunu təsdiq edir. Onun fikrincə, partnyorluq müqavilələrinin düzgün anlaşılması üçün fəal təbliğat aparılmalıdır: «Araşdırmalar göstərir ki, bu məsələ cəmiyyətdə düzgün anlaşılır. Düşünürük ki, partnyorluq sazişini bağladıqdan sonra hansısa vergi yoxlaması, cərimələr ola bilməz. Ancaq bu sənəd heç bir şirkətə qanun pozuntusuna görə məsuliyyətdən azad olmaq şansı vermir. Bəziləri isə əksinə, ehtiyat edir ki, burada əlavə xərc tələb olunur. Bu anlaşılmaqları aradan qaldırmaq üçün əhalinin maariflənməsinə xüsusi diqqət yetirilməlidir. Təəssüf ki, bu sahədə QHT-lər də fəallıq göstərmirlər.

Son olaraq qeyd edək ki, sahibkarlar üçün faydalı olan partnyorluq sazişlərinin əhəmiyyəti və perspektivləri barədə maariflənmə işlərinə start verilməlidir. Bu məsələdə medianın və QHT-lərin imkanlarından geniş istifadə olunmalı, informasiya qıtlığı aradan qaldırılmalıdır.

Fərqanə VƏKİLOVA,
«Biznes tayms» qəzeti

Mehdi Babayev

«Professional MÜHASİB» jurnalının baş redaktoru, audit üzrə mütəxəssis

Audit

Ənənəvi (köhnə) hesablar planının tətbiqinin aparılan auditə neqativ təsiri

Yeni və ənənəvi hesablar planının müqayisəli təhlili əsasında izahlar

Hazırda ölkəmizdə fəaliyyət göstərən kommersiya hüquqi şəxslərin böyük əksəriyyəti kiçik sahibkarlıq subyektləridir. Bu təsərrüfat subyektlərində uçotun ənənəvi qaydalarının tətbiqinin hələ də hökm sürməsi həmin müəssisələrdə audit zamanı müəyyən çətinliklər yaradır. Hazırkı audit standartlarına görə, müəssisələrdə audit beynəlxalq standartların tələblərinə əsasən aparılmalıdır. Lakin müəssisələrdə tətbiq olunan ənənəvi (köhnə) hesablar planı nəticəsində hazırlanan hesabatlar və yanaş-

malar auditorların xidmətlərinin keyfiyyətinə və aparılmasına əngəllər törədir. Hətta kiçik sahibkarlıq subyektləri olmayan, lakin MMUS-ların tələblərinə uyğun uçot aparmalı olan digər kommersiya təşkilatlarının bəzilərinə də ənənəvi hesablar planının tətbiqinin şahidi olmaq mümkündür.

Ənənəvi hesablar planının tətbiqi uçot işçilərinin maliyyə nəzarəti və hesabatı anlayışına münasibətini təhrif edə və bu işçilərin savadlanmasını qarşısını ala bilər. Ənənəvi hesablar planının qarışıq, nizamsız, maliyyə hesabatlarına uyğunsuz, sistemli və çətin anlaşılan olması həm uçot işçilərində

qeyri-peşəkarlıq, həm də audit zamanı əlavə problemlər yaradır. Ona görə də ənənəvi hesablar planının tətbiqindən ən qısa zamanda uzaqlaşmağın vaxtı çatmışdır.

Oxucularımıza ənənəvi hesablar planının tətbiqinin neqativ təsirlərini bildirməyə çalışırıq. Ənənəvi hesablar planının MMUS-lar üzrə (beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılmış) yeni hesablar planının hansı hesabına uyğun transfer edilməsi və köhnə hesablar planının neqativliyini ilə bağlı izahları təqdim edəcəyik.

Köhnə hesab №-si	Ənənəvi uçot üzrə Köhnə hesabın adı	Aktiv və ya passiv olması		
		Köhnə hesablar planı üzrə göstərilir	Yeni hesablar planı üzrə uyğunluğu	Yeni hesablar planı üzrə verilən "bölmə" adlarına uyğunluğu
01	Əsas vəsaitlər	Aktiv	Aktiv	Aktiv
02	Əsas vəsaitlərin köhnəliyi (amortizasiyası)	Passiv	Aktiv	Aktiv
03	Uzun müddətə icarəyə götürülmüş əsas vəsaitlər	Aktiv	Aktiv	Aktiv
04	Qeyri-maddi aktivlər	Aktiv	Aktiv	Aktiv
05	Qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası (köhnəliyi)	Passiv	Aktiv	Aktiv
06	Uzunmüddətli maliyyə qoyuluşları	Aktiv	Aktiv	Aktiv
07	Quraşdırılacaq avadanlıqlar	Aktiv	Aktiv	Aktiv
08	Kapital qoyuluşları	Aktiv	Aktiv	Aktiv
09	Daxil olacaq icarə öhdəlikləri	Aktiv	Aktiv	Aktiv
10	Materiallar	Aktiv	Aktiv	Aktiv
11	Böyüdülməkdə və kökəldilməkdə olan heyvanlar	Aktiv	Aktiv	Aktiv
12	Azqiyətli və tez köhnələn əşyalar	Aktiv	Aktiv	Aktiv
13	Azqiyətli və tez köhnələn əşyaların köhnəliyi	Passiv	Aktiv	Aktiv
14	Maddi sərvətlərin yenidən qiymətləndirilməsi	Aktiv-passiv	Aktiv	Aktiv
15	Materialların tədarükü və əldə edilməsi	Aktiv	Aktiv	Aktiv
16	Materialların dayandığı kənarlaşmalar	Aktiv-passiv	Aktiv	Aktiv
19	Alınmış sığortalar üzrə əlavə dəyər vergisi	Aktiv	Aktiv	Aktiv
20	Əsas istehsalat	Aktiv	Aktiv	Aktiv
21	Öz istehsalının yarımfabrikatları	Aktiv	Aktiv	Aktiv
23	Köməkçi istehsalat	Aktiv	Passiv	Xərc
25	Ümumistehsalat xərcləri	Aktiv	Aktiv	Aktiv
26	Ümumtəsərrüfat xərcləri	Aktiv	Passiv	Xərc
28	Istehsalatda zay	Aktiv	Passiv	Xərc
29	Xidmətədiyi istehsalat və təsərrüfatlar	Aktiv	Passiv	Xərc
30	Qeyri-əsaslı işlər	Aktiv	Aktiv	Aktiv
31	Gələcək dövrlərin xərcləri	Aktiv	Aktiv	Aktiv
36	Bitməmiş işlər üzrə yerinə yetirilmiş mərhələlər	Aktiv	Aktiv	Aktiv
37	Məhsul (iş, xidmət) buraxılışı	Aktiv	Aktiv	Aktiv
40	Hazır məhsul	Aktiv	Aktiv	Aktiv
41	Mallar	Aktiv	Aktiv	Aktiv
42	Ticarət əlavəsi (güzaştı)	Aktiv	Aktiv	Aktiv
43	Kommersiya xərcləri	Aktiv	Passiv	Xərc
44	Tədarük xərcləri	Aktiv	Passiv	Xərc
45	Yüklenmiş mallar	Aktiv	Aktiv	Aktiv
46	Məhsul (iş, xidmət) satışı	Aktiv-passiv	Passiv	Gəlir
47	Əsas vəsaitlərin satışı və sair xaricəmələri	Aktiv-passiv	Passiv	Gəlir
48	Sair aktivlərin satışı	Aktiv-passiv	Passiv	Gəlir
50	Kassa	Aktiv	Aktiv	Aktiv
51	Hesablaşma hesabı	Aktiv	Aktiv	Aktiv
52	Valyuta hesabı	Aktiv	Aktiv	Aktiv
55	Banklarda olan xüsusi hesablar	Aktiv	Aktiv	Aktiv
56	Pul sənədləri	Aktiv	Aktiv	Aktiv
57	Yolda olan köçürmələr	Aktiv	Aktiv	Aktiv
58	Qısamüddətli maliyyə qoyuluşları	Aktiv	Aktiv	Aktiv
60	Məhsul və podratçılarla hesablaşmalar	Passiv	Passiv	Öhdəlik
61	Verilmiş avanslar üzrə hesablaşmalar	Aktiv	Aktiv	Aktiv
62	Alıcılar və sifarişçilərlə hesablaşmalar	Aktiv-passiv	Aktiv	Aktiv
63	İdialar üzrə hesablaşmalar	Aktiv	Aktiv	Aktiv
64	Alınmış avanslar üzrə hesablaşmalar	Passiv	Passiv	Öhdəlik
65	Əmiyyət və şəxsi sığorta üzrə hesablaşmalar	Aktiv-passiv	Passiv	Öhdəlik
67	Büdcədənəkar ödənişlər üzrə hesablaşmalar	Passiv	Passiv	Öhdəlik
68	Dövlət büdcəsi ilə hesablaşmalar	Passiv	Passiv	Öhdəlik
69	Sosial sığorta və təminat üzrə hesablaşmalar	Passiv	Passiv	Öhdəlik
70	Əməyin ödəniş üzrə işçi heyəti ilə hesablaşmalar	Passiv	Passiv	Öhdəlik
71	Təhtəli hesab şəxslərlə hesablaşmalar	Aktiv-passiv	Aktiv	Aktiv
73	Sair əməliyyatlar üzrə işçi heyəti ilə hesablaşmalar	Aktiv-passiv	Aktiv	Aktiv
75	Təsisçilərlə hesablaşmalar	Aktiv-passiv	Passiv	Öhdəlik
76	Müxtəlif debitor və kreditorlarla hesablaşmalar	Aktiv-passiv	Passiv	Öhdəlik
78	Törəmə (asılı) müəssisələrlə hesablaşmalar	Aktiv-passiv	Passiv	Öhdəlik
79	Təsərrüfatdaxili hesablaşmalar	Aktiv-passiv	Passiv	Öhdəlik
80	Mənfəət və zərər	Aktiv-passiv	Passiv	Kapital
81	Mənfəətin istifadəsi	Aktiv	Passiv	Kapital
82	Qiymətləndiriləcək ehtiyatlar	Passiv	Passiv	Öhdəlik
83	Gələcək dövrlərin gəlirləri	Passiv	Passiv	Öhdəlik
84	Sərvətlərin əşki gəlməsi və xarab olmasından itkilər	Aktiv	Passiv	Xərc
85	Nizamnamə kapitalı	Passiv	Passiv	Kapital
86	Ehtiyat kapitalı	Passiv	Passiv	Kapital
87	Əlavə kapital	Passiv	Passiv	Kapital
88	Böyüdülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	Aktiv-passiv	Passiv	Kapital
89	Qarşılıq xərclər və ödəmələr üçün ehtiyatlar	Passiv	Passiv	Kapital
90	Qısamüddətli bank kreditləri	Passiv	Passiv	Öhdəlik
92	Uzunmüddətli bank kreditləri	Passiv	Passiv	Öhdəlik
93	İşçilər üçün bank kreditləri	Passiv	Passiv	Öhdəlik
94	Qısamüddətli borclar	Passiv	Passiv	Öhdəlik
95	Uzunmüddətli borclar	Passiv	Passiv	Öhdəlik
96	Məqsədli maliyyələşmələr və daxilolmalar	Passiv	Passiv	Öhdəlik
97	İcarə öhdəlikləri	Passiv	Passiv	Öhdəlik

Borclu vergi ödəyiciləri

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 73-cü maddəsinin 1-ci bəndinə əsasən, qanunla müəyyən edilmiş vergiləri və başqa dövlət ödənişlərini tam həcmdə və vaxtında ödəmək hər kəsin borcudur. Vergi Məcəlləsinin 16.1.1-ci maddəsində isə qeyd olunub ki, qanunla müəyyən edilmiş vergiləri ödəmək vergi ödəyicisinin vəzifəsidir. Məcəllənin 77-ci maddəsinin müddəalarına görə, vergi ödəyicisi vergi qanunvericiliyinin tələblərinə uyğun olaraq verginin ödənilməsinə nəzərdə tutan şəraitin yarandığı andan vergi öhdəliklərinin yerinə yetirilməsi üçün cavabdehdir və vergi öhdəliyinin yaranması, dəyişdirilməsi və ya ləğv edilməsi qaydası və şərtləri yalnız Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilir.

Vergilər Nazirliyinin apardığı təhlillər göstərir ki, borclu vergi ödəyicilərinin çoxu müxtəlif səbəblərdən yaranmış vergi borclarını mümkün qədər qısa müddət ərzində ödəməyə çalışır və əsasən, buna nail olur. Lakin vergi borclarını ödəmək üçün real imkanları olan bəzi vergi ödəyiciləri qanunvericiliyin tələblərini pozur, hesablənmiş vergiləri nəzərdə tutulmuş müddətdə dövlət büdcəsinə ödəmir.

Bununla əlaqədar olaraq ayrı-ayrı vergi orqanları üzrə borclarını 2 aydan artıq müddətdə ödəməyən, lakin buna real imkanı olan vergi ödəyici-

lərinin siyahısının mütəmadi qaydada «Vergilər» qəzetində dərc edilməsi, habelə həmin siyahıların vergi orqanları və vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərində yerləşdirilməsi nəzərdə tutulub. Qəzetimizin bu sayında 14 sayılı Ərazi Vergilər İdarəsində qeydiyyatdan keçən və vergi borclarını ödəməkdən imtina edən borclu vergi ödəyicilərinin siyahısı dərc olunur.

№	Vergi ödəyicisinin adı	Vergi ödəyicisinin qeydiyyatda olduğu rayon
1	MƏMMƏDOV SALEH MƏHƏMMƏD OĞLU	Ağstafa rayonu
2	«TOĞRUL» FİRMASI	Tovuz rayonu
3	QASIMOV ELÇİN QASIM OĞLU	Tovuz rayonu
4	ŞİXİYEV ÇAPAR İSLAM OĞLU	Şəmkir rayonu
5	«MƏZAHİR MƏSİM OĞLU» MMC	Tovuz rayonu
6	«GÜLNARƏ FARM MED» MMC	Ağstafa rayonu
7	HÜSEYNOV ELMİR NAZİM OĞLU	Gədəbəy rayonu
8	«NƏSİMİ» FİRMASI	Tovuz rayonu
9	MEHDİYEV A RƏMZƏR MƏCİD QIZI	Tovuz rayonu
10	ƏSGƏROV NİZAMİ ABUZƏR OĞLU	Qazax rayonu

Ümumi daxili məhsul istehsalı artıb

Azərbaycanda 2014-cü ilin ötən 8 ayında ümumi daxili məhsul istehsalı (ÜDM) 2013-cü ilin yanvar-avqust ayları ilə müqayisədə 2,4% artaraq 39,2 milyard manat təşkil edib.

ÜDM-in 45,0%-i sənaye sahələrində, 11,8%-i tikinti kompleksində, 9,9%-i ticarət və pullu xidmət sahələrində, 4,9%-i nəqliyyatda, 1,7%-i informasiya və rabitə müəssisələrində, 5,1%-i aqrar bölmədə, 21,6%-i

digər sahələrdə yaranıb. Əhalinin hər nəfərinə orta hesabla 4170,3 manat məbləğində (5317,3 ABŞ dolları) əlavə dəyər istehsal olunub və ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 1,1% artıb.

Dövlət Statistika Komitəsinin (DSK) məlumatına görə, ÜDM-in 57,3%-i qeyri-neft sektorunda istehsal olunaraq əvvəlki ilin müvafiq ilə müqayisədə 6,3% artıb, neft-qaz sektorunda isə 2,6% azalıb. İqtisadiyyatın qeyri-enerji sektorunda 6,3% artıb.

tüm müşahidə olunub.

2014-cü ilin yanvar-avqust aylarında ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə əhalinin gəlirləri 5,1% artaraq 24,0 milyard manata, hər bir nəfərə düşən gəlirlər isə 3,8% artaraq 2559,9 manata (orta hesabla ayda 320,0 manata) çatıb.

Ölkə iqtisadiyyatında maddə ilə çalışan işçilərin orta aylıq əməkhaqqı əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 6,1% artaraq 440,8 manat təşkil edib.

Vergidən yayınma cinayət məsuliyyəti yaradır

Vergilər Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamenti tərəfindən aparılan daha bir cinayət işinin istintaq başa çatdırılmışdır. İstintaq zamanı müəyyən edilmişdir ki, Tərlan Məmmədov fərdi sahibkar kimi müxtəlif vergi orqanlarında qeydiyyatda olan tanışları Vəfadar Orucov, Nadir Hüseynov və digərləri ilə cinayət əlaqəsinə girərək kənd təsərrüfatı məhsullarının alışı və Rusiya Federasiyasına ixracı ilə məşğul olmuş və əldə etdikləri gəlirdən ödəməli olduqları külli miqdarda vergini dövlət büdcəsinə ödəməkdən yayınmışdır.

T.Məmmədov fərdi sahibkarlar Mustafə Əhmədov, Vəfadar Orucov, Nadir Hüseynov, İlham Bayramquliyev və Aydın Qurbanova məxsus vergi ödəyicisinin eyniləşdirmə nömrələrində istifadə edərək, 2008-2010-cu illər ərzində ümumilikdə 35 milyon 322,9 min manat dəyərində kənd

təsərrüfatı məhsullarının Azərbaycanı və Rusiya Federasiyasına ixracını təşkil etmiş, əldə olunmuş gəlirdən 1 milyon 412,1 min manat fiziki şəxsin gəlir vergisini dövlət büdcəsinə ödəməkdən yayınmışdır. Bu zaman vergi orqanlarına təqdim edilən bəyannamələrdə dövrünə uyğun olmayan bəyannamələrdə vergi gəlirinin əldə edilməsi ilə bağlı xərcləri əsassız olaraq artırmaqla büdcəyə çatması verginin məbləği əhəmiyyətli şəkildə azaldılmış, bəzi hallarda isə ümumiyyətlə müvafiq bəyannamə təqdim edilməmişdir.

T.Məmmədovun tanışı Səfai Abbasov fərdi sahibkar kimi qeydiyyatdan alınmış Səxavət Əzimov ilə birgə sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirmək və vergiləri ödəməkdən yayınmaq məqsədilə qabaqcadan əlbir olaraq 2009-cu il ərzində müxtəlif şəxslər tərəfindən sonuncunun adından Azərbaycanın rayonlarından 3 milyon

431,2 min manat məbləğində kənd təsərrüfatı məhsullarını alaraq Rusiya Federasiyasına ixrac etmiş, əldə etdiyi gəlirdən 137,2 min manat məbləğində fiziki şəxsin gəlir vergisini büdcəyə ödəməkdən yayınmışdır. S.Əzimovun adından 11 sayılı Ərazi Vergilər Departamentinə təqdim edilən gəlir vergisi bəyannaməsində vergi tutulan dövrünə uyğun olmayan bəyannamə təqdim edilmişdir.

Qeyd olunan şəxslər tərəfindən sadalanan cinayətlərin törədilməsi istintaq zamanı dəlillərlə tam sübuta yetirildiyindən T.Məmmədov, S.Abbasov, S.Əzimov, İ.Bayramquliyev, N.Hüseynov və V.Orucov təqsirli bilinmiş və onlara Cinayət Məcəlləsinin 213.2.2-ci maddəsi ilə ittiham elan olunmuşdur.

Cinayət işi üzrə ittiham aktı Respublika Baş Prokurorluğunda təsdiq olunaraq baxılması üçün Yasamal Rayon Məhkəməsinə göndərilmişdir.

vergi təqvim

SENTYABR						
I	II	III	IV	V	VI	VII
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Qeyd: Verginin ödənilmə və bəyannamənin verilmə müddətinin sonuncu günü təqvimdə göy rənglə seçilmişdir. Həmin gün istirahət və ya bayram gününə düşmüş halda, növbəti iş gününə keçirilmişdir.

Ödənilən vergi:

22 sentyabr - «(1-1)», «3», «4», «8», «10.1», «10.2» və «10.3».

«(1-1)» - Gəlir vergisi (xüsusi notariuslar üzrə): Xüsusi notariusların gəlir vergisi üzrə hesabat dövrü rübdür.

Xüsusi notariuslar tərəfindən hər ay ərzində aparılan notariat hərəkətlərinə, habelə notariat hərəkətləri ilə əlaqədar göstərilən xidmətlərə görə alınan haqlardan (xərclər nəzərə alınmadan) 10 faiz dərəcə ilə gəlir vergisi hesablanmalı, hesablanmış vergi məbləği isə növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödənilməlidir.

«3» - Əlavə dəyər vergisi: ƏDV üzrə hesabat dövrü təqvim ayı sayılır. ƏDV ödəyən vergi ödəyicisi ƏDV-nin bəyannaməsini hər hesabat dövrü üçün hesabat dövründən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq qeydiyyatda olduğu vergi orqanına verir və vergini dövlət büdcəsinə ödəyir.

«4» - Aksiz vergisi: Aksizlər üzrə hesabat dövrü təqvim ayıdır. Aksizli mallar istehsal edildikdə hər hesabat dövrü üçün vergi tu-

tulan əməliyyatlar üzrə aksizlər hesabat dövründən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödənilməli və vergi orqanına bəyannamə verilməlidir.

«8» - Mədən vergisi: Mədən vergisi üzrə hesabat dövrü təqvim ayı sayılır. Mədən vergisinin ödəyicisi hesabat ayı üçün faydalı qazıntıların çıxardığı aydan sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq vergini ödəyir və bəyannamə verir. Yerli əhəmiyyətli tikinti materialları üzrə mədən vergisi yerli (bələdiyyə) büdcəyə ödənilir və bələdiyyələrə mədən vergisinin bəyannaməsi verilir. Yerli əhəmiyyətli tikinti materiallarına kerpik-kirəmit gilləri, tikinti qumları, çinçil xammal aid edilir.

«10.1» - Muzdlu işlə əlaqədar ödəmə mənbəyində tutulan vergi: Muzdlu işləyən fiziki şəxslərə ödəmələr verən hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar muzdlu işləyən fiziki şəxslərin hesablanmış aylıq gəlirinə gəlir

vergisini hesablamalı və hesablanmış məbləği növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödəməlidir.

«10.2» - Sığorta müqaviləsinə vaxtında övval xitam verildikdə ödəmə mənbəyində tutulan vergi: Həyatın yığım sığortası və pensiya sığortası üzrə bağlanmış sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildikdə, sığorta haqları ödəyən sığortaçıların fiziki şəxslərin hesablanmış aylıq gəlirinə gəlir vergisi hesablamalı və hesablanmış vergini növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödəməlidir.

«10.3» - Ödəmə mənbəyində tutulan digər vergilər: Hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar qeyri-dövlət pensiyaları və ödəmə mənbəyində vergiyə cəlb olunmayan digər ödəmələri verərək bu gəlirlərdən vergini tutmalı, tutulmuş məbləği gəlirin ödənilməsi üçün sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə köçürməlidir.

VERGİLƏR NAZİRLİYİNİN
ÇAĞRI MƏRKƏZİ

195

www.taxes.gov.az

Contact Centre
EN 15838

beynəlxalq panoram

Roma otellərində qalmaq üçün yığım artırılıb

dan 6 avroyadək təşkil edir. Ən bahalı artım gecəyə 7 avrodur.

İtaliya paytaxtının hakimiyyəti bununla əlavə olaraq 90 mln. avroyadək əlavə vəsait cəlb etməyə ümid bəsləyir.

Otel sahibləri bildirirlər ki, mehmanxanada qalmaq üçün qiymətlərin artması Romada turistlər və zəvvarların sayının azalmasına gətirib çıxara bilər.

Onsuz da uzun müddət ərzində qiymətləri yüksək səviyyədə saxlanılan bütün Roma mehmanxanalarında qalmaq daha da bahalaşdı.

Ən ucuz mehmanxanalarda qalmağın dəyəri bir gecə üçün adambaşına 3 avro artıb. 3 ulduzlu mehmanxanalarda adambaşına artım 2 avrodan 4 avroya, 4 ulduzlu mehmanxanalarda isə 3 avro-

Onlar şəhərdən kənarında - yaxınlıqdakı Tivoli, Fyuci və ya Pometsiudə yeni yaşayış yerləri axtarırlar.

Romanın mehmanxanalar assosiasiyasının prezidenti Cüzeppe Rostsioli bildirib ki, hazırda Avropada bu sahədə yığım ən yüksək səviyyədədir: Parisdə 1,5 avro təşkil edir, Londonda isə ümumiyyətlə yoxdur.

Yunanistanın baş naziri bəzi vergilərin azaldılacağını bildirib

Dördüncü xərclərin azaldılması strategiyasından sonra 6 sentyabrda Yunanistan baş naziri Antonis Samaras əhali və müəssisələrin vergi yükünü yüngülləşdirmək üçün vergilərin azaldılması üzrə bir sıra tədbirlərin tətbiqi ilə bağlı məlumat verib.

Baş nazir bildirib ki, Yunanistan iqtisadiyyatı altı illik tənəzzüldən sonra bu ilin üçüncü rübündə ilk dəfə artım nümayiş etdirib. Yunanistan hökuməti evlərin qızdırılması üçün istifadə olunan yanacaqın vergisini 30 faizədək, həmçinin

nin daşınmaz əmlak vergisini azaldacaq. Onun sözlərinə görə, Hökumət dövlət büdcəsində profisiti saxlamağa nail olarsa, gəlir vergisi indiki 42%-dən tədricən 32%-dək, biznesdən gəlirlər üzrə vergi 25%-dən 15%-dək azaldılacaq. Yaxın dörd ayda hökumət vergi siyasətində islahatların planını dərc edəcək, özəlləşdirmə layihələrini təklif olunacaq. Bütün bunlar bürokratik əngəllərin aradan qaldırılması, investisiyaların cəlbə, yeni iş yerlərinin yaradılması və son nəticədə iqtisadi artımı stimullaşdırmaq üçün vacibdir.

Avropa Məhkəməsi İspaniyaya Aİ ilə razılaşmanı pozmaqda ittiham edir

Avropa Məhkəməsi İspaniyada vərəsəlik vergisinin işdə iştirak edən şəxslərin yaşayış yerindən asılı olaraq fərqləndirilməsinin əleyhinə çıxmışdır.

Məhkəmənin qərarında göstərilir ki, vəfat etmiş şəxs, yaxud vərəsə ölkənin rezidenti olmadıqda, vərəsəlik işləri üzrə vergi daha yüksək dərəcə ilə tutulur və bununla da İspaniya Aİ ilə razılaşmaları pozur. Bu işlər üzrə İspaniya rezidenti olan şəxslərdən isə vergi xeyli aşağı dərəcə ilə tutulur.

Məhkəmə rəsmisinin bəyanatına görə, İspaniya qərarı icra etməyə borcludur, lakin qanunvericilikdə dəyişikliklərin nə vaxt aparılacağı məlum deyil. İspaniyanın Maliyyə Nazirliyi hələlik heç bir açıqlama verməmişdir.

2010-cu ildə Avropa Komissiyası İspaniya-

nin vərəsəlik və ianələrin vergilərə cəlb olunmasına dair qanunvericiliyinə dəyişikliklərin aparılmasının zərurətini bəyan etmişdi. Ölkə bu qərarı yerinə yetirməkdən sonra iş baxılmaq üçün Avropa Məhkəməsinə çatdırılmışdı.

Bu dəyişikliklər 46 milyonluq əhalisinin 14%-i əcnəbi olan, bu göstəriciyə görə Aİ ölkələri sırasında ən böyük paylardan birinə malik İspaniya üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

DMS konsaltinq firması əhalisinin 20%-i əcnəbilər təşkil edən və onların çoxunun övladları xarici ölkələrdə yaşayan ahi insanlardan ibarət olan Balear adalarını (İspan əyalətləri arasında ən yüksək göstərici) nümunə götürür. Adalarda rezidentlər üzrə vərəsəlik vergisinin dərəcəsi rezidentlər üçün 1% olduğu halda, qeyri-rezidentlərə tətbiq olunan vergi dərəcəsi 7-34% arasındadır.

Xarici ölkələrin təcrübəsi

Litva Respublikasının vergi sistemi: mənfəət vergisi

Biznes fəaliyyəti zamanı gəlirin və ya iqtisadi faydanın əldə edilməsi ilə bağlı çəkilən bütün xərclər gəlirdən çıxılır. Aşağıdakı xərclər müəyyən şərtlər və məhdudlaşdırmalarla gəlirdən çıxılır:

- ♦ faktiki ezamiyyə xərclərinin dövlətin müəyyənləşdirdiyi normadan artıq olmayan hissəsi;
- ♦ nümayəndəlik xərclərinin 75%-ə qədəri;
- ♦ vergi ödəyicisi qanunvericiliyə uyğun olaraq mühasibat kitablarında ümitsiz borc məbləğini qeyd etmişdirsə, 1 il ərzində ödənilməyən, və ya borc almanın ləğvəmə və ya iflas nəticəsində ləğv edilməsi zamanı yaranan ümitsiz borclar;
- ♦ xeyriyyə təşkilatları və fondlarına, büdcə assosiasiyalarına, ictimai təşkilat və idarələrə, dini cəmiyyət və mərkəzlərə, beynəlxalq ictimai təşkilatlara verilən qrantlar (külli miqdarda nağd ödənişlər istisna olmaqla) və bu çıxılmalar vergi tutulan gəlirin 40%-ə kimi iki dəfə artırıla bilər. Verilən qrantların maksimum məbləğinin hesablanması zamanı keçən dövrdə yaranan zərər cari dövrün vergi tutulan gəlirini və nəticə etibarilə çıxılmaların məbləğini azaltmır;
- ♦ ümumi gəlirin 0,2%-i həcmində qeyri-kommeriya müəssisələrinə üzvlük haqları və ianələr.

Aşağıdakı xərclərin gəlirdən çıxılmasına yol verilmir:

- ♦ əsas vəsaitlərin təmiri və yenidən qurulması xərcləri (əgər təmir və yenidənqurma əsas vəsaitin istismar müddətini və keyfiyyətini artırarsa çəkilən xərclər vəsaitin balans dəyərini artırır və amortizasiya olunur);
- ♦ əsas vəsaitlərin və qiymətli kağızların (törəmə maliyyə alətləri istisna olmaqla) yenidən qiymətləndirilməsi xərcləri;
- ♦ nəzarətdə olan və ya nəzarət etdiyi müəssisələrin, həmçinin eyni şirkətlər qrupuna məxsus olan müəssisələrin reklamına çəkilən xərclər;
- ♦ hədiyyələrin dəyəri (işçilər üçün verilən hədiyyələr istisna olmaqla);
- ♦ müəyyən qrup əsas vəsaitlər üzrə maksimum illik amortizasiya dərəcəsi 20%-dir.

1 yanvar 2010-cu ildən mənfəət vergisinin dərəcəsi 15%-dir (əvvəl 20%). Güzəşt haqqında qanunvericiliyə əsasən vergi 5% dərəcə ilə də tutulur.

Biznes fəaliyyətində istifadə edilən əsas vəsaitlər üzrə amortizasiya ayırmaları əsasən düz-xətt metodu ilə hesablanır. Alternativ olaraq, müəyyən qrup əsas vəsaitlər üzrə amortizasiya ayırmaları ikiqat azalan balans metodu vasitəsilə hesablanıla bilər:

- ♦ yeni binalar, maşın və avadanlıqlar, 5 ilə kimi istismar edilən avtobuslar, yük maşınları və treylerlər, proqram təminatı, əldə edilmiş hüquqlar.
- ♦ Müəyyən qrup əsas vəsaitlər üzrə maksimum illik amortizasiya dərəcəsi 20%-dir.

Müəyyən qrup əsas vəsaitlər üzrə maksimum illik amortizasiya dərəcəsi 20%-dir.

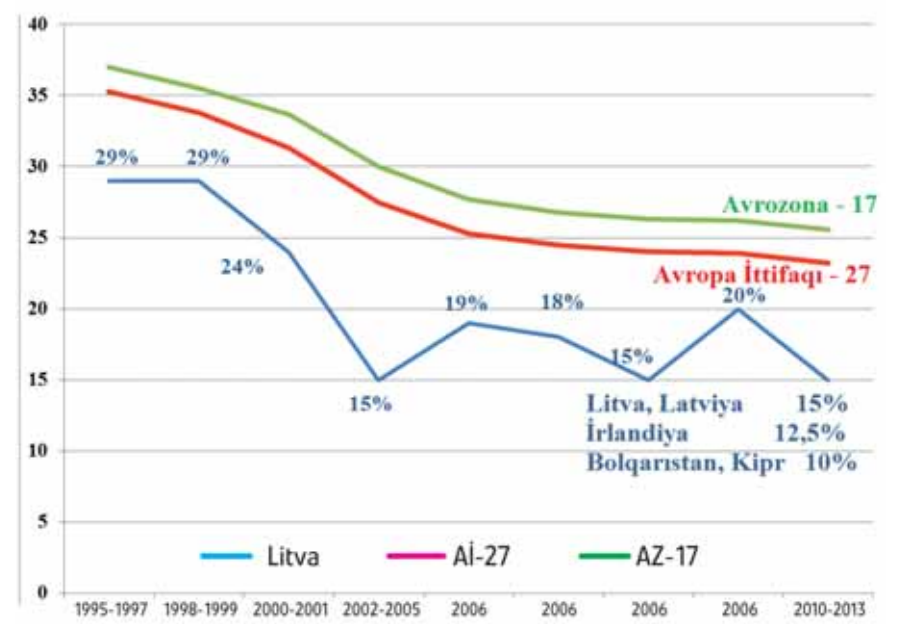
• müqavilənin şərtlərinin pozulmasına görə ödənilən cərimələr, dövlətə ödənilən cərimələr, ödənişin gecikdirilməsinə görə faizlər və qanun pozuntularına görə tətbiq edilmiş digər sanksiyaların məbləği;

- ♦ qarşılıqlı asılı olan şəxslər arasında bağlanmış müqavilənin öhdəliklərinə əməl edilməməsi nəticəsində ödənilən faiz və digər ödənişlər;
- ♦ əgər malların (xidmətlərin) alıcısı «vergi cənnəti» ölkələrinin siyahısındakı ölkədə qeydiyyatdan keçib və ya təşkil edilibsə və satılan malların (xidmətlərin) dəyəri 18 ay ödənməyibsə bu za-

ya dərəcələri aşağıdakı kimi müəyyən olunmuşdur:

- ♦ yeni binalar və tikililər - 12,5%;
 - ♦ yaşayış evləri - 5%;
 - ♦ digər binalar, boru kəmərləri və təyyarələr - 15%;
 - ♦ maşınlar və avadanlıqlar - 20%;
 - ♦ nəqliyyat vasitələri (yaşıl və təyinatından asılı olaraq) - 10-25%;
 - ♦ avtobuslar, yük maşınları və treylerlər - 25%;
 - ♦ proqram təminatı və əldə edilmiş hüquqlar - 33,3%;
 - ♦ qudvil - 6,7%.
- Mənfəət vergisinin məqsədləri üçün tədqiqat və inkişaf xərcləri

Litva, Aİ və Avrozonada mənfəət vergisinin illər üzrə müqayisəli dərəcəsi

man həmin malların dəyəri;

- ♦ verilmiş zərərlərə görə digər tərəfə ödənilən kompensasiya.

1 yanvar 2010-cu ildən mənfəət vergisinin dərəcəsi 15%-dir (əvvəl 20%). Güzəşt haqqında qanunvericiliyə əsasən vergi 5% dərəcə ilə də tutulur.

Biznes fəaliyyətində istifadə edilən əsas vəsaitlər üzrə amortizasiya ayırmaları əsasən düz-xətt metodu ilə hesablanır. Alternativ olaraq, müəyyən qrup əsas vəsaitlər üzrə amortizasiya ayırmaları ikiqat azalan balans metodu vasitəsilə hesablanıla bilər:

- ♦ yeni binalar, maşın və avadanlıqlar, 5 ilə kimi istismar edilən avtobuslar, yük maşınları və treylerlər, proqram təminatı, əldə edilmiş hüquqlar.
- ♦ Müəyyən qrup əsas vəsaitlər üzrə maksimum illik amortizasiya dərəcəsi 20%-dir.

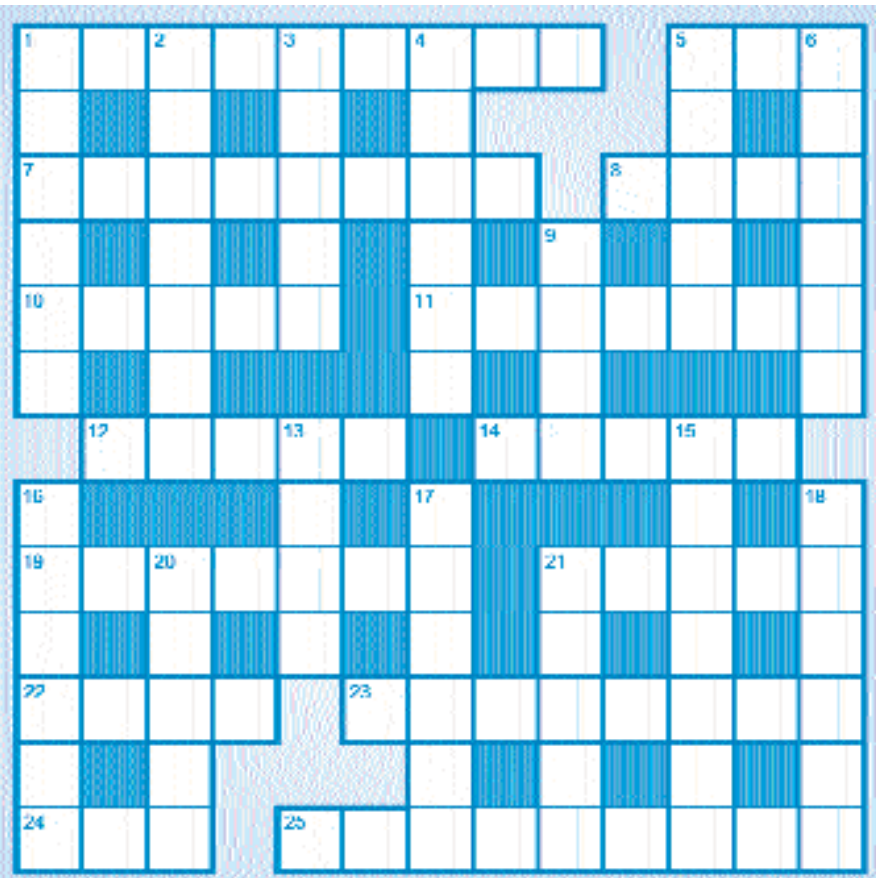
Müəyyən qrup əsas vəsaitlər üzrə maksimum illik amortizasiya dərəcəsi 20%-dir.

ri kapital qoyuluşu hesab edilmiş.

Bu xərclər çəkildiyi dövrdə və vergi ilində üçqat həcmdə gəlirdən çıxılır. Tədqiqat və inkişaf işləri digər müəssisə və ya fərdi sahibkar tərəfindən əldə olunursa, bu xərclərin üçqat həcmdə çıxılması üçün əldə edilmiş tədqiqat və inkişaf işlərinin Avrozonada ölkələrində və ya Litva ilə vergi sazişi olan ölkədə həyata keçirilməsi zamanı icazə verilir.

Müəssisə fəaliyyət göstərdikcə yaranan zərərləri növbəti dövrlərə məhdudiyet qoyulmadan keçirə bilər. Zərərin əvvəlki dövrə keçirilməsinə icazə verilmir. Kapitaldan itkilər ümumi gəlirlər hesabına azaldıla bilməz. 2008-ci ildən kapitaldan itkilər 5 ilədək davam edən sonrakı dövrə keçirilir və həmin illərin kapital gəlirləri hesabına kompensasiya edilir.

Rubrika üçün materialları Vergi siyasəti və strateji araşdırmalar Baş İdarəsi təqdim edib

Yuxarıdan aşağı:

- 1.Qədim ispan rəqsi; 2.Rusiyada çay; 3.İspaniyada bələdiyyə; 4.Qax rayonunda kənd; 5.İnsanın könüllü surətdə işdənkənar məşğul olduğu və böyük zövq aldığı fəaliyyəti; 6.Vaxtilə Rusiyada mövcud olan kiçik yeməxana (traktir); 7.Ərəbcə başçı, şah anlayışı verir; 13.Qohumluq dərəcəsi; 15.Serbiyanın paytaxtı; 16.Nigeriyanın cənub-qərbində şəhər; 17.Tərkibi karbon və hidrogenə ibarət olan rəngsiz yanar qaz; 18.Təqdim edən bu və ya digər vəkalətini təsdiq edən sənəd; 20.Avropanın, Asiya və Amerikanın şimalında çətin keçilən iynəyarpaqlı meşələr zonası; 21.Toxumundan şokolad hazırlanan tropik bitki.

Soldan sağa:

- 1.İtaliya aktyoru, estrada müğənnisi, bəstəkar, rejissor, ictimai xadim, televiziya aparıcısının soyadı; 5.İlk dəfə hüceyrəni kəşf etmiş ingilis təbiətşünası, ensiklopedist-alim, eksperimental fizikanın atası, bir çox elmi kəşflərin müəllifinin soyadı (1635-1703); 7.ABŞda lüks avtomobil istehsalçısı; 8.Həya, heysiyyət, şərəf, hörmət, qədir-qiymət; 10.Vrangel adasında çay; 11.Tibet və Monqolustanda yayılmış buddizm məzhəblərindən biri; 12.Alçaq yerləri su basmaqdan qorumaq, suturetarda isə suyu saxlamaq və s. üçün quraşdırılan hidrotexniki qurğu (bənd); 14.Nəfəsli musiqi aləti; 19.Şahbuz rayonu ərazisində şirin sulu göl; 21.Kimyə laboratoriyalarında mayeləri qızdırmaq üçün işlədilən dar uzun boğazlı, adətən girdə və ya konusşəkilli şüşə qab; 22.2,54 santimetrə bərabər uzunluq ölçüsü; 23.Elektrik cərəyanını maye və qazların içində daxil etmək üçün lövhəcik, şar və s. şəkildə keçirici; 24.RF-nin Komi Respublikasında keçən və uzunluğu 30 km olan çay; 25.Roma-katolik kilsəsinin rəhbəri kimi Roma papası ilə hər hansı dövlətdə kilsəni idarə edən hökumət arasında müqavilə.

Tərtib etdi: Rafael

Qəzetimizin ötən nömrəsində getmiş krossvordun cavabları:

Yuxarıdan aşağı: 1.Nəsibə (Zeynalova); 2.Takelaj; 3.Rioni; 4.Omofon; 5.Kazus; 6.Bistro; 9.Skat; 13.Ərak; 15.Ammonal; 16.Afurca; 17.Vikot; 18.Xaqani (Şirvani); 20.Rahib; 21.Qusar.

Soldan sağa: 1.Natürmort; 5.Kub; 7.Saksofon; 8.İzas; 10.Balvi; 11.Orkestr; 12.Əjdər (İbrahimov); 14.Ətrak; 19.Ferrari; 21.Qamma; 22.Rəhm; 23.Forsunka; 24.AYB; 25.Avtoralli.

idman

Azərbaycan velosipedçisi İtaliyada 3-cü oldu

Azərbaycanın şose velosipedi üzrə gənclərdən ibarət yığma komandası İtaliyada keçirilən bir günlük «Valli Del Natissone» Gran-Prisində uğurla çıxış edib.

məsafəni 2 saat 47 dəqiqə 40 saniyəyə qət edib və yarışın qalibi ilə eyni nəticəyə imza atmaqla fotofinişə əsasən 3-cü yeri tutub. Ümumilikdə isə yürüşdə 10-dan artıq ölkənin 111 gənc ve-

Avropa çempionatında 12-ci yer tutmaqla Azərbaycan velosiped idmanı tarixində ən yüksək nəticəyə imza atıb və bununla da mütəxəssislərin diqqətini özünə cəlb edib. Bundan başqa,

bu yaxınlarda Xızıda keçirilən cüt və qrup ötürmələri üzrə Azərbaycan çempionatının qalibi olan velosipedçimiz sentyabrın 21-28-də İspaniyada keçiriləcək dünya çempionatında da mübarizə aparacaq. Məsul yarış öncəsi yığma komanda üzvlərinin İtaliya və Sloveniyada

Turnirdə 120 km-dən ibarət marşrutu ilk üçlükdə başa vuranlar arasında gənclər yığmamızın üzvü Elgün Əlizadə də olub - o,

losipedçisi çıxış edib.

Qeyd edək ki, bu il uğurlu çıxışı ilə diqqəti özünə cəlb edən Elgün Əlizadə iyulda İsveçrədə keçirilən

da həm təlim-məşq toplaşmalarının təşkili, həm də bu cür yarışlarda iştirakı dünya çempionatında uğurlu çıxışa hesablanır.

Güləş üzrə dünya çempionatı başa çatıb

Sentyabrın 14-də Özbəkistanın paytaxtı Daşkənddə böyükler arasında güləş üzrə dünya çempionatına yekun vurulub. Azərbaycan Güləş Federasiyasından verilən xəbərə görə, çempionatın sonuncu günündə 59, 71 və 98 kiloqram çəki dərəcələrində yunan-Roma güləşçiləri yarışblar.

Mundialda 71 kiloqram çəki dərəcəsinə mübarizə aparan güləşçimiz Rəsul Çunayev ilk görüşdə Yaponiya idmançısı Noritomo Eto üzərində inamlı qələbə qazanıb, ardınca ABŞ təmsilçisi Castin Lesterlə gərgin keçən görüşü qalib başa vurub. Türkiyə idmançısı Yunus Özelle görüşdən məğlub ayrılan həmyerlimiz rəqibin finala yüksəlməsi ilə təsəlliverici görüşə qatılıb. Bürünc medal uğrunda görüşdə Rəsul Çunayev ermənistanlı Varşam Boranyanla qarşılaşıb və rəqibini məğlub edərək çempionatı üçüncü pillədə başa vurub.

Xatırladaq ki, sentyabrın 8-də start götürmüş dünya çempionatında sərbəst güləşçilərimiz 1 qızıl və 1 gümüş medal qazanıblar. Avropa çempionumuz Hacı Əliyev 61 kiloqram çəki dərəcəsinə rəqiblərinin heç birinə şans verməyərək dünya çempionu titulluna sahib olub. Olimpiya Oyunlarının ikinci bürünc mükafatçısı, dünya və üçqat Avropa çempionu Xetaq Qazıyev isə 97 kilo-

ram çəki dərəcəsinə finalda Rusiya təmsilçisi Abduasalam Qadisovala məğlub olaraq gümüş medal qazanıb.

Çempionatın üçüncü və dördüncü günlərində qadın güləşçilər mübarizə aparıblar. Mundialda 48 kiloqram çəki dərəcəsinə mübarizə aparan Mariya Stadnik bürünc medala sahib olub. Olimpiadanın bürünc mükafatçısı Yuliya Ratkeviç (60 kq) isə yalnız finalda məğlub olaraq, çempionatın gümüş medalına layiq görülüb

çempionatın dördüncü günündə 53, 58 və 75 kiloqram çəki dərəcələrində qadın güləşçilər yarışblar. Həmin gün iki güləşçimiz xalça üzərinə çıxıb. Anjela Doroqan (53 kq) seneqalli İzabella Sambounu məğlub etsə də Moldova idmançısı Nataliya Buduya udubuz. Digər idmançımız İrina Nətreba (58 kq) meksikalı Romero Bonilla ilə görüşdən qalib ayrılıb. Səkkizdəbir final mərhələsində güləşçimiz Ekvador təmsilçisi Lisset Antese məğlub olaraq dünya çempionatında iştirakını yekunlaşdırıb.

Qadın güləşçilərinin ilk yarış günündə yığmamız 1 gümüş və 1 bürünc medala sahib olub.

Yarışların beşinci günündə 75 və 85 kiloqram çəki dərəcələrində yunan-Roma güləşçiləri döşək üzərinə çıxıblar. Dünya çempionatında 85 kiloqram çəki dərəcəsinə mübarizə yunan-Roma güləşçimiz Saman Təhmasibi finalda Fransa idmançısı Melonin Noumonviyə məğlub olaraq gümüş medalla kifayətlənib. 75 kiloqram çəki dərəcəsinə güləşən Elvin Mürsəliyev isə bürünc me-

dala sahib olub.

Sentyabrın 13-də 66, 80 və 130 kiloqram çəki dərəcələrində yunan-Roma güləşçiləri yarışblar. Təəssüf ki, çempionatda 66 kiloqram çəki dərəcəsinə mübarizə aparan dünya və Avropa çempionumuz Həsən Əliyev (66 kq) ümidləri doğrultmayıb. O, bürünc medal uğrunda rəqibinə uduzaraq dünya çempionatını yalnız beşinci sırada tamamlayıb.

Beləliklə, güləşçilərimiz Daşkənddə keçirilən dünya çempionatını 7 medalla başa vurublar.

Avstriyada... «Qarabağ» futbol klubu

Futbol üzrə Avstriya çempionatında «Qarabağ» adlı komanda oynayacaq. Bu ölkənin «WS Ottakring» klubu adını dəyişməyə hazırlaşır.

Buna səbəb Vyana Oberliqasında çıxış edən sözügedən komandaya Azərbaycan sponsor tapılmasıdır. Komandanın

baş məşqçisi ispaniyalı mütəxəssisdir. «WS Ottakring» klubunun yeni sponsorla hədəfi yaxın illərdə Avstriya Bundesliqasına yüksəlmək olacaqdır.

Maraq üçün qeyd edək ki, Vyana Oberliqasında «Beşiktaş» adında da komanda var. Bu da sözügedən ölkədə türklərin çox olmasından irəli gəlir.

mozaika

«Curiosity» məqsədinə çatdı

ABŞ-in «Curiosity» kosmik aparatı Mars planetində missiyasının başlıca məqsədinə - Eolid dağına (qeyri-rəsmi adı Şarp dağı) çatıb və yaxın günlərdə qazma işlərinə başlayacaq. Bu barədə Vaşinqtonda mətbuat konfransında ABŞ Aeronavtika və Kosmik Məkanın Tədqiqi Milli İdarəsinin (NASA) planetar tədqiqatlar üzrə direktoru Cim Qrin deyib.

C. Qrinin sözlərinə görə, təxminən iki il əvvəl Mars planetinə eniş edən «Curiosity» süxur nümunələrini götürərək onun strukturunu və kimyəvi tərkibini müəyyən edəcək. Aparat bu vəzifənin icrasına artıq gələn həftədə başlayacaq.

NASA rəsmisi qeyd edib ki, Eolid dağı diametri 150 km təşkil edən Qeyl kraterində yerləşir. Bu yüksəklik alimlərdə Qırmızı planetin səthi haqqında da-

ha aydın təsvir yaratmağa imkan verəcək yeni süxurların tədqiqi baxımından böyük maraqa doğurur. Onun fikrincə, missiyanın yerinə yetirilməsi uzun illərdən bəri ətrafında çoxlu sirlər dolaşan Marsın öyrənilməsinə iki ay davam edəcəyi nəzərdə tutulur.

NASA mütəxəssisləri hesab edirlər ki, bu dəfə də «Curiosity»-nin köməyi ilə alimlər Mars haqqında qiymətli məlumatlar əldə edəcəklər. Aparatın Eolid dağının tədqiqi üzrə missiyasının iki ay davam edəcəyi nəzərdə tutulur.

kosmos

Yaddaşı yaxşılaşdırmağın yeni üsulu təklif edilib

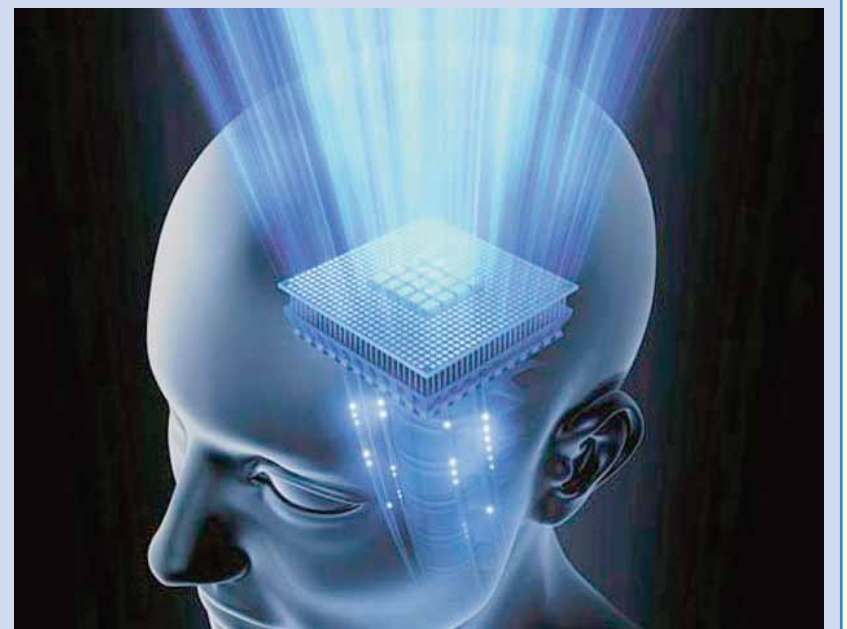
Yaddaş pozğunluğundan heç kəs sığortalanmayıb. Dünyanın bütün ölkələrinin alimləri yaddaşı yaxşılaşdırma mexanizmlərini axtarıb tapmağa çalışırlar.

Alınmış məlumatlar əsasında baş beyinin işini yaxşılaşdırmaq üçün vaxtaşırı yeni tövsiyələr meydana çıxır. Son tədqiqatların nəticələrinə görə, baş beyinin maqnitlə stimulyasiyası yaddaşı yaxşılaşdırma bilər. Düzdür, bu effekt qisməddətli olur və bir sutkadan sonra itir.

ABŞ-in Şimal-Qərb Universitetinin alimləri 21-40 yaşlı könüllülərin iştirakı ilə aparılmış tədqiqatların nəticələrinə əsasən bu kəfi edilə bilər. Adamlar maqnitlə müalicə seansı keçiblər. Təcrübə zamanı könüllülərə müxtəlif rəsmlər göstərilib və müəyyən söz birləşmə-

ləri deyilib. Müəyyən vaxtdan sonra həmin təsvirləri könüllülərə yenə də göstərərək eşitdikləri sözləri təkrarlamaları xahiş edilə bilər. Elektromaqnit stimulyasiya seansı keçmiş adamlar tapşırığın öhdəsindən daha yaxşı gəliblər. Tədqiqatın nəticələrinə görə, prosedurdan sonra baş beyinin iş göstəriciləri 20-25 faiz yaxşılaşır.

Qeyd etmək lazımdır ki, alimlərin beyinin müxtəlif patologiyalarının müalicəsi üçün bu metoddan istifadə etməyi planlaşdırırlar.

Smartfonlar bazarı ələ keçirir

Smartfon satışlarının global artım dinamikası azalsa da bu qurğulara tələbat xüsusilə inkişaf etməkdə olan ölkələrdə əvvəlki kimi yüksəkdir.

GSMA Intelligence (GSMA Mobil Rabitə Operatorları Assosiasiyasının bölməsi) tədqiqat firmasının proqnozuna görə, 2020-ci ilədək mobil rabitə şəbəkələrinə qoşulmaların təxminən 66 faizi smartfonların köməyi ilə həyata keçiriləcək. Hazırda ağıllı telefonların payına düşən mobil qoşulmaların sayı 2 milyardı ötür ki, bu da ümum-

dünya göstəricisinin 33 faizinə uyğundur.

Telekommunikasiya bazarının ekspertlərinin qiymətləndirməsinə əsasən, 6 il sonra mobil şəbəkələrə 6 milyard smartfon qoşulacaq ki, bu göstərici indiki ilə müqayisədə üç dəfə yüksəkdir. Daha 3 milyard qoşulma adı mobil telefon, planşet, USB modem və routerlərin payına düşəcək.

ICTnews elektron xəbər xidməti bildirir ki, hesabatə əsasən, smartfon bazarında inkişaf etməkdə olan ölkələrin rolu artır. Sonuncular hələ 2011-ci ildən etibarən smartfon istifadəçiləri tərəfindən həyata keçirilmiş mobil qoşulmaların sayına görə inkişaf etmiş ölkələri ötürüb. Hazırda inkişaf etməkdə olan dövlətlərdə dünyanın smartfon istifadəçilərinin 66 faizi yaşayır, 2020-ci ilədək isə bu göstərici 80 faizdək artacaq.

texnologiya

Rəhbərlik bunları sevmir...

Bəzən insanlar iş yerlərində gözləmədikləri halda cəzalanırlar və ya mükafatlandırılırlar. Amerikalı alimlər iş yerlərində insanların nəyə görə gözlənilməsinin əksi olan münasibətlərlə qarşılaşdığını araşdırmağa çalışıblar. Tədqiqatların maraqlı nəticələri ortaya çıxıb.

Çoxları hesab edir ki, təyin olunan layihəni vaxtından əvvəl başa vurmaqla rəhbərliyin rəğbətini qazanmaq olar. Tədqiqatlar isə göstərib ki, bu cür gümanlar özünü doğrultmur. Planların vaxtından əvvəl yerinə yetirilməsi heç bir dividend gətirmir.

Alimlərin apardığı araşdırma-ya cəlb edilmiş insanlar cütlüklərə bölünüblər. Hər cütlüyün bir üz-

vünə 40 çətin tapmacanı tapmaq öhdəliyi verilib. Hər düzgün cavaba görə müəyyən pul məbləği vəd edilib. 10 tapmacanı tapdıqdan sonra şəxs öz partnyoruna yardım üçün müraciət edə bilərdi. Məlum olub ki, tapşırıqların vaxtından tez yerinə yetirilməsi cütlüyün digər üzvünün neqativ reaksiyasına səbəb olub.

Müdrüklər deyib ki...

«Kiçik şeylərə çox əhəmiyyət verənlər onların böyük şeylər gəlməyənəndir».

Aristotel

